

Uvodnik

Marko Rijavec

Sveta noč

Božič se vedno zgodi ponoči. Ne gre drugače. Šele ponoči je namreč človek pripravljen nanj, šele ponoči si ga človek res želi. Kajti ponoči postane človek žejen luči, ponoči jo začne iskati. Ponoči začuti, kako zelo nemočen in nebogljjen je brez nje, kako zelo jo potrebuje. In se v njem ustvari prostor zanjo.

In potem pride. Gotovo pride. Nekaj majhnega, a vendar svetlega in toplega, nekaj, kar daje mir in varnost in gotovost, da bo vse v redu. Občutek, ko veš, da je nekdo blizu, da te ima nekdo rad in te ne bo zapustil, pa naj se zgodi karkoli.

To je občutek svete noči. To je občutek človeka, ki doživi Božič. Ki doživi prihod Boga v svoje življenje. In ki ga doživi lahko samo ponoči.

Mar ni to osupljivo? Da namreč Bog stoji k človeku prav tedaj, ko je ta sredi največje teme svojega življenja. Ko je najmanjši, najbolj nemočen in najbolj izgubljen, ko ne vidi poti naprej, mu Bog postane najbližji. In tako človekova noč postane sveta noč. Sveta, ker se ga v njej dotika Bog. Sveta, ker v njej in zaradi nje tudi človek postaja svet.

To so za te čase morda težke, zahtevne besede. Toda trdno verjamem, da nas razmere, v katerih živimo danes, res posvečujejo. Ker smo v njih začeli čutiti, kako zelo žejni smo pravičnosti, sočutja in spoštovanja vsakega človeka. Ker smo zaradi njih začeli vse to spet iskati in se zavedati, da to niso samoumevne stvari. In ker smo pri iskanju vsega tega ugotovili, kako prazen je svet, ki smo si ga ustvarili. Kako prazen je svet brez Boga.

Tudi ta naša noč je sveta. Ker smo si ali pa si še bomo zaradi nje spet priznali, da Ga potrebujemo in da smo brez njega, da smo brez Ljubezni izgubljeni. In sredi tega spoznanja se vedno rojeva Bog. To so njegove jasli. Tudi tokrat. Tudi na ta Božič.

Zato verjamem, da ima naš čas rešitev. Da imajo rešitev množice brezposelnih in nezadovoljnih. Da imajo rešitev presiti, ki ne vidijo drugega razen sebe in so sami. Da imajo rešitev protestniki na slovenskih ulicah. Da imajo rešitev razdrte družine in begajoči mladi tega časa. Da imajo rešitev tudi jaz, ki sem obvisel na kateremkoli vprašanju svojega življenja. In ta rešitev je Bog. In ne, to ni poceni rešitev, ki jo imamo kristjani vedno na jeziku. To ni sanjaštvo, to ni idealizem slepih ljudi. To je resnica, ki jo kriče išče današnji svet, najbolj skozi jezik in oči mladih: "Mi nočemo daril, nočemo omame, nočemo besed, čeprav vse to počnemo. Mi hočemo bližino, hočemo prihodnost, hočemo ljubezen. Hočemo Božič. Hočemo Boga".

Potrebujemo Boga. In ta noč je odgovor na to našo veliko potrebo, skrito na dnu vseh zagat, v katerih smo se znašli. Ta noč šepeta, da je naš Bog Bog, ki je blizu. In njegova bližina, njegova prisotnost v našem življenju je odgovor na vsa človekova vprašanja in situacije. Njegova bližina spreminja človeka. Mu zbujajo pogum, vlija upanje, daje moč pravičnosti in rojeva veselje. Zaradi njega je človek bitje prihodnosti. Zaradi njega in z njim človek zmora ljubiti.

Zato na to noč kakor pastirji tudi mi pohitimo v Betlehem. Priklonimo se pred tem čudežem našega življenja, ki prihaja, ko nimamo ničesar več. Umolknimo pred njim in glejmo, kako velika je ljubezen našega Boga, da nas noče odrešiti kot velik, ampak kot majhen, ne kot močan, ampak kot šibek, ne kot gospodar, ampak kot prijatelj. Kot nemočen človek, kakor eden izmed nas. Da bi pokazal, kolikšno moč ima ljubezen. Blagoslovljen Božič!

Ivan Grahar: Jaslice, olje na platno, 1896

*Dragim bralkam in bralcem, dragocenim
sodelavcem in vsem, ki ljubijo tiskano besedo,
želimo blagoslovljen in vesel Božič,
poln notranjega miru in tihe sreče!*

Uredništvo in uprava

**Naj postane
NOVI GLAS
tudi tvoj glas!**

**Pomagaj našemu tedniku
s podporno naročnino,
ki znaša 100 evrov.**

www.igorgabrovec.net

**Kot snežna odeja,
ki nežno boža in objema kraško gmajno,
naj bo božični čas uvod v srečno novo leto!**

Igor Gabrovec, deželni svetnik

Našim bralcem voščijo

Blagoslovljen
in vesel Božič
Vam želi

KULTURNI
CENTER
LOJZE
BRATUŽ

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

želi
blagoslovljene
božične
praznike

Vsem svojim članicam,
sodelavcem in prijateljem
vošči srečen Božič
in zdravja polno
novo leto 2013

SLOVENSKA
PROSVETA

Zdrúženje ARS,
ki Vas bo
tudi v prihodnje
osrečilo z odličnimi
razstavami naših umetnikov,
Vam vošči vesele božične
praznike, miru in dobrega
v novem letu!

svet slovenskih organizacij
confederazione organizzazioni slovene

Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!

Zdravljica, France Prešeren

Blagoslovljen Božič in
srečno Novo leto 2013

ZDRUŽENJE
CERKVENIH
PEVSKIH
ZBOROV

želi vsem svojim
članom, sodelavcem
in prijateljem
blagoslovljene
božične praznike
in uspešno
novo leto 2013

ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE PROSVETE

želi članom,
društvom, pevskim
zborom,
organizacijam
in vsem, ki njeno
delo podpirajo
in spremljajo, duhovno
bogati praznik
Gospodovega
rojstva in
Božji blagoslov
v novem letu 2013

Slovenska skupnost

Zbirna stranka Slovencev v Italiji

Blagoslovljen Božič in srečno Novo leto 2013

Trst—Gorica—Videm

Oglaš se misijonar Danilo Lisjak Voščilo za trajen mir iz daljne Ugande

Drugi moji prijatelji in do-
brotniki!

Vsem lep misijonski pozdrav iz gornjega Ponilja! Vesel sem, da vas smem spet nagovoriti, vam voščiti za bližajoče praznike, se vam iskreno zahvaliti za mnogovrstne pozornosti, duhovno in gmotno pomoč pri gradnji novega misijonskega središča v Ate de na severu Ugande ob Knobleharjevem misijonskem Nilu. In ta reka kar teče in teče, vedno polna, mogočna, kot bi se okrog nje nič ne dogajalo. Ja, kakšna brzica in slap sta tudi na tej mogočni poti. Podobno našemu življenju. Da le imamo tisto dobrino, ki ji pravimo mir. Prerok Izaija nas usmerja na mesijansko dobo in pravi: "Tedad bo tvoj mir kot velika reka in tvoja pravičnost kakor valovi morja"... Kako zelo pogojeta ti dve dobrini druga drugo. Veliko gorja, krivic in ponižanja zadeva še danes afriškega človeka prav zaradi nepravilnosti bogatih (velike multinacionalke, ki hlatajo po dragocenih kovinah najbolj bogatih in hkrati naj-

bolj uboženih in ponižanih prebivalcev npr. Conga). Kdo bolj potrebuje Mesija? Revni ali

bogati? Oboji. Kako nevsiljivi so njegov mir, bližina, preprostost. V kolibah, na slamnjačah naših ljudi in vernikov, bi se bolj poču-

til doma, med svojimi. Kot v Betlehemu; v istem prostoru se stiska številna družina, poljščine, orodje, kakšna koza, kokoš in morski prašiček... Vsi so del velike družine. Trdo delo na njivi je podobno boju za preživetje nazarške družine... In ob današnji vročini 55 na soncu? Še živina zbeži k reki ali v senco, kjer je 36 stopinj. In ti ljudje si po 23 letih vojne vsak dan želijo miru, obljuje dostojnejšega življenja, šolanje za otroke in zdravniške oskrbe. Bog v betlehemske hlevu je na njihovi strani. Vrača jim dostojanstvo in upanje.

Misijonarji smo zato tukaj, da jim prisluhnemo, se približamo njihovim skrbem in načrtom. Veseli gledajo, kako je zadnji mesec misijon Ate de dobival svojo dokončno zunanjo podobo; od februarja do decembra. Mnogi Slovenci (samo začetnice imen: 'Bejž č veld's', N, Z, M, M, C, L, I, U, F, M, M so se zvrstili za delo skupaj z domačini zidarji in gradnja je napredovala dokaj hitro glede na afriški ritem življenja. Nekateri so prišli tudi kot radovedni turisti. Kako je majhen ta svet, ko te dobijo ne le na spletnih straneh, ampak tudi 'v živo' na delu. In tudi strelja je v teh dneh strokovno dovršena po izkušeni roki in življenjski izkušnji gradbenika, gospoda Mirka iz Črnič, ki je skupaj z ženo že skoro dva meseca

na delu od jutra do večera skupaj z našimi vedoželjnimi zidarji. In ob vrnitvi bo zbral vse tiste, ki so pomagali v temeljih misijona in ponosni bodo, da so dali svoj pečat novonastajajočemu misijonu. Vrtec, internat in župnijski dom so dograjeni (elektro bo naredil domačin-predsednik župnijskega sveta in sanitarne inštalacije pridejo iz Italije po dobroti Tineta K. iz Vrtojbe) in po Veliki noči se usmerimo k dograditvi cerkve sv. Petra in Pavla, da bi 29. junija vse blagoslovili. V pastoralnem delu spremljamo sedem osnovnih Sol in enajstim podružnicam pomagamo v pripravah na zakramente in nedeljske ter šolske maše v domačem jeziku. Okrog 500 krščenih – med njimi 150 katehumenov. Skromni in obetajoči začetki. Na žegnanju pri sv. Katerini je bilo 49 krstov minulega 25. novembra.

Božji mir božične noči vam želim in bodimo še naprej prijatelji tistih, ki jih ima betlehemske Dete najbolj pri srcu. On je Knez miru. Po poti drobnih sreč in veselja ob srečevanju z 'malimi' bomo razumeli bližino Novorojenega Boga. Bodimo sami reka... Ne ustavljam se, niti ne drvimo. Občudujemo in skupaj z toliko hvaležnimi srci v moji bližini molimo drug za drugega. Če bo mir, bomo kljub skromnemu življenju veseli in optimistični. Zbogom!

Danilo Lisjak

Tako kot tista smreka na hribu (v Sloveniji)

S povzdignjenimi vejami k svodu nad hribom, vej zelenih, že čaka na sneg, nebeško pisan uvod v skrivnost, bolj žametno kot je mak.

Še jaz bi rad postal kakor smreka, ki bo od biserov v noč žarela, kot da je ta poslednji že vek in bo v podzemlju le še pekel...

In z dušo, polno biserov, rad bi pozdravil Božje Detece v jaslih: sam Bog bo prišel v cerkvice spat (čeprav je peč prestara za mraz).

Ker Bog Ljubezen je, nam lepo bo! Na hribu, s srnami, in v dolini. Še stari zvon bo hlupal krepko: "Čuj, noč: naš Bog Marijin je Sin!"

Po tem bi več ne htel smreka biti: ne zna ljubiti, dasi vsa kras! A Bogca v cerkvi hočem moliti, ogreti z dihom frakarski mraz.

Vladimir Kos

Doživetje v dunajski stolnici In vstopila je v naše srce ...

Pokličte me znanec in povabi, naj grem z njim na Dunaj, kjer mora dvigniti neke fotokopije, ki so mu jih pripravili v tamkajšnjem Državnem arhivu. Z veseljem sprejemem povabilo in tako sva se odpravila v cesarsko mesto. Moja edina želja je bila, da ponovno obiščem cerkev sv. Štefana, to enkratno gotsko stvaritev, ki mi je zelo pri srcu.

Ko je dvignil dokumente, sva se napotila h katedrali. Bila je nabit polna, zvonovi pa so zvonili in oznanjali, da se bo kmalu začela maša. Da bi se ne prerivala, se domislil majhne zvijače. Rečem mu: "Greva v zakristijo, jaz danes še nisem maševal, Ti pa pridi z menoj, pa bo, kar bo!" Tudi v zakristiji je bila gneča. Za mašo je bilo pripravljeno kakih 40 duhovnikov. Videlo se je, da

nekoga čakajo. Ponižno stopim do zakristana, ga pozdravim in poprosim: "Gospod Johan, bi se došla alba, da bi maševal?" "Seveda, kaj pa oni?" "Ne, oni ni duhovnik, je moj šofer!" Takoj mi je pripravil albo in štolo, šoferja pa v ljudno pospremil v cerkev. Prišel je kardinal Schönborn in odšli smo v cerkev. Mimogrede zapazim svojega šoferja med kanoniki, zadovoljen, da se ne bova po maši lovila. Sploh nisem vedel, za kaj gre, vendar kmalu opazim in prvi klopi s. Elviro – tisto, ki je ustanovila skupnost Čenakolo, kjer se zdravijo odvisniki. Ob njej je bilo nekaj fantov, verjetno iz te skupnosti, in mlajši mož, eden od medugorskih vidcev – Ivan. Torej sem čofnil v medugorsko srečanje, ki redno poteka v dunajski stolnici. Neprijetno sem se počutil, ker moj šofer ni naklonjen Medugorju. Bo, kar bo, sem si mislil, končno naj Bog reši tudi to moje nocojšnje mineštro... Prvič sem stal ob glavnem oltarju na nekoliko vzvišenem prezbiterju in gledal množico

pred seboj. Bil je enkratno: cerkev nabit polna, po sredini, kjer je zelo širok prostor, saj so cesarje svojčas ob kronanju pripeljali pred oltar celo s kočijo, je bilo natrpano mladih, ki so sedeli po tleh vse do obhajilne mize. Zadonele so orgle in maša se je začela. Obhajalo je nad 30 duhovnikov. Izreden red, nobene prerinjanja, zbranost, tišina... Vse to je dalo tej maši poseben pečat.

V spominu mi je ostala kardinalova pridiga. Glavno misel je namenil družini, ker je prav družina kraj vere in skupne molitve. V družini otroci poleg lepega doživlja lahko doživijo tudi tragične in boleče izkušnje. Edino Bog je tisti, ki lahko med skupno družinsko molitvijo omili vse tiste težke udarce, ki jih zadajo starši otrokom s svojimi medsebojnimi stiki in otroke zaznamujejo za celo življenje. Ob koncu je za avstrijsko televizijo kardinal pred nami vsemim dal še kratko izjavo. Med drugim je povedal tudi tole: "So trenutki, ko prisotnost Boga oziroma njegove Matere občutimo posebno

močno. Danes, ob tem slavlju, je bil zame in verjetno tudi za vas navzoče takšen trenutek. Navdaja nas neverjeten občutek veselja pa tudi tolažbe, da vas je toliko prišlo in da smo skupaj molili. Vesel sem, da bo toliko ljudi ob prisotnosti Božje Matere potolaženih pa tudi okrepljenih. Ponosni smo na Mater, ki ima takšnega Sina. Takole bi jaz to izrazil s preprostimi besedami. Od takšnih trenutkov izhaja neverjetno veliko milosti. Mnogi najdejo ob tem vero, marsikdo pa doseže tudi zdravje na duši ali na telesu. To so trenutki, ko se nebo dotika zemlje. In res lahko rečem, da gre ves ta blagoslov z vami, ki ste prišli sem, v svet..." Po poti domov sva veliko molčala. Nisem vprašal sopotnika, ali se ga je kaj dotaknilo. To bi bilo odveč. Oba pa sva čutila neki blažen mir, lahko bi rekel: s seboj sva ga nosila in ostal je v nama še naprej... So trenutki, ko Bog z Marijino pomočjo vstopi v naše srce. Nekaj takega sva doživela tisti septembrski večer po slavlju v Štefanovi stolnici na Dunaju.

Ambrož Kodolja

Božično voščilo slovenskih škofov

Z zaupanjem v Boga skozi preizkušnje!

"Ne bojte se! Kajti glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Odrešenik, ki je Kristus, Gospod" (Lk 2,10-11). So časi, ko slabe novice kar dežujejo. Naši časi so že taki. Verjetno tudi časi pred 2012 leti v današnji Sveti deželi niso bili veliko bolj veseli. Kajti Sveto pismo nam pravi, da so vsi ljudje živeli v velikem pričakovanju (prim. Lk 3,15), kar pomeni, da so imeli občutek, da tako ne more iti več naprej oziroma navzdol in da se mora nekaj zgoditi.

Res se je nekaj zgodilo. V prvi sveti noči se je rodil otrok, ki ni bil navaden novorojenček, ampak Božji Sin, ki je prišel živeti z nami naše življenje, revščino, preizkušnje in trpljenje, na koncu tudi smrt. S tem, ko je prišel z nami živeti

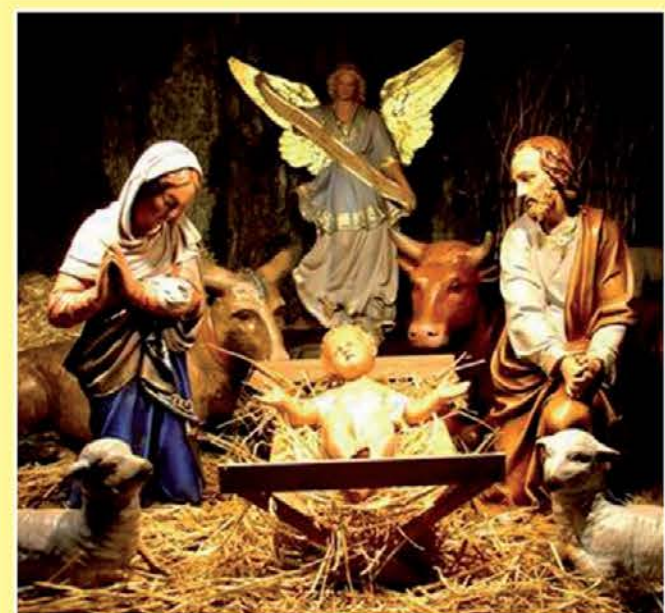

naše bedno življenje, nam želi sporočiti, da zaradi preizkušnje, ki se zgrnejo na nas, ni treba obupati nad seboj in drugimi, ker tudi on ni obupal nad nami. Prišel je med nas, da bi nam dal vedeti, da je tudi življenje v težavah in preizkušnjah smiselno in

vredno, da ga živimo. Prišel nam je vlit nov pogum, voljo do življenja in zvestobo v dobrem. Prišel nam je pokazati, s kakšnim zaupanjem v Boga naj sprejemamo preizkušnje, s kakšno stanovitnostjo naj vzdržimo v težavah, s kakšno ljubeznijo

naj odpuščamo vsem, za katere mislimo, da so krivi za našo nesrečo. Če se bomo dali tako poučiti betlehemskega otroku, nam bo podelil tisti notranji mir, ki so ga vsem ljudem, ki so Bogu po volji, v sveti noči obljubljali angeli. Vsem, posebej še tistim, ki ste v najrazličnejših preizkušnjah zaradi bolezni, izgube zaposlitve, negotovosti glede jutrišnjega dne, človeškega nerazumevanja in v strahu pred prihodnostjo, vsem, ki ste daleč od svojih najbližjih in osamljeni, želimo Božje bližine in tolažbe. V tem duhu tudi voščimo blagoslovljene in tolažbe polne božične praznike, v novem Gospodovem letu 2013 pa Božjega varstva in opore.

BARVE BOŽIČA

Cimetasto rjavi vonj priključ v ohišje srca pričakovanje. Tisto tiho, otroško, zeleno pobarvano z drevescem, Jezuškom, pastirčki v jaslicah in lučkami in potico, posuto s smukcastim snegom cest. In potem so odrasli pogosto govorili v tišini o črnih luknjah in o belih mašnih plaščih. In rdeča se je vtihotapljala skozi trpke spomine, skozi iztrganost iz domovine. A moja zvezda repatica je z zlatom posvetlila čas.

Majda Artač Sturman

Našim bralcem voščija

Lo Nanda VRH SVETEGA MIHAELA
Tel. 0481.882488
www.devetak.com

"Deveta" 1870

OKUSNE DOBROTE DOMAČE ZEMLJE
in sproščen oddih na Krasi v prostorih Lokande
Čotova družina vošči vsem blagoslovljene
Božične praznike in srečno novo leto

Gostilna PODVERŠIČ

Od leta 1953

Ul. Brigata Pavia 61,
tel. 0481 530518

MARIO
MUCCI

Kleparstvo Mario Mucci & C.
Ul. Anton Gregorčič 20/2 - Gorica
tel. 0481 21828, faks 0481 524657

GOSTILNA 1971 GOSTILNA
V. PRIMOŽIČ
DOMAČA KUHINJA

GORICA
Drevored
XX. Septembra, 134

Tel. 0481.82117
Faks 0481.548864

KOSIČ GORICA

VSE ZA SPORT
RAŠTEL 19 / tel. 0481 531884

KIDS
OTROŠKA OBUVE IN OBLAČILA
Ul. Oberdan 8 / tel. 0481 30248

K2 ŠPORT
TECHNICAL FOOTWEAR
RAŠTEL 19 / tel. 0481 531884

OBUVE KOSIČ
RAŠTEL 7 / tel. 0481 535162

K2 ŠPORT OUTLET
RAŠTEL 19 / tel. 0481 532458

GEOX SHOP
UL. OBERDAN 7 / tel. 0481 535520

Božič 2012!

Naša pozornost:
priložnostni 10 % popust
za vse vaše nakupe.

Zlatarna Šuligoj
Od leta 1897

Poello

URARNA ZLATARNA
ŠULIGOJ

Gorica - ulica Carducci, 49
Tel. 0481.535657 - www.suligoj.com

IOT Turistična agencija
www.iot.it

Vam želi Vesele božične praznike
Pričakujemo Vas v naši agenciji, kjer Vas čakajo
presenetljive ponudbe za skupinska in
zasebna potovanja

Agencija IOT - Gorica
Turistični urad: ul. Oberdan 16, Tel. 0481 533838 - Fax 0481 531780

BAR PACE
S. Solazzero & A. Perse

želi vesele
božične
praznike!

Travnik 22, Gorica

IL BOTTONE
Sošol Nadja
Kupuj v samem
središču Gorice!

Izbira in kakovost brez primerjave
Vesele praznike!
TRAVNIK 26
zraven Katoliške knjigarne

VSE ZA OGREVANJE
VODOVODNE, ELEKTRIČNE
IN PLINSKE NAPELJAVE
INŠTALACIJA IN
VZDRŽEVANJE
KLIMATSKIH NAPRAV
TER NAPRAV
ZA SONČNO
OGREVANJE

UL. XXIV MAJA 53/A
SOVODNJE OB SOČI

**TERMOIDRAULICA
DEMORI MANUEL**
TEL. 0481 882227

**Gostilna Al Ponte
del Galvario**
Ul. Vallone delle Acque 2
loc. Groina - Gorica
tel. 0481 534428

Kmetija
Graunar David
loc. Scedina 26 - Števerjan
tel./faks 0481 884115

Maxi
SUPERMERCATI

Ulica sv. Mihaela
ŠTANDREŽ

Poklicno Združenje Svetovalcev za Delo
Adriano Peric & Martin Drufovka
POSVETOVANJA ZA UPRAVLJANJE OSEBJA
IZRAČUNAVANJE PLAČILNIH IN SOCIALNIH DAJATEV
DAVČNO SVETOVANJE

Želimo Vam vesel Božič in ob vstopu
v leto 2013 veliko veselja, zdravja,
uspehov in nadaljnega uresničevanja
vaših želja!

Gorica, Ul. Cantorec 2 - Tel. 0481 538998 - Faks: 0481 539441 - www.consulenzelavoro.it

**BUIATTI
MARIO**

naprave za ogrevanje
in hlajenje, vodna in
električna napeljava

ul. Manzoni 19 - ŠLOVRENC

HOME

ZAVESE
IN POSTELJNINA

Vanja Ambrosi

Gorica - Trg Municipio 4
tel. 0481 31890

LA SUBIDA
JOŠKO E LOREDANA SIRK

Vesel Božič
in srečno
novo
leto 2013!

Kraj Monte 22
Krmin
tel. 0481 60531
www.lasubida.it

RESTAVRACIJA
IN PRENOČIŠČE

Vogrič

Vošči vesele
božične praznike

Števerjan - Klanec 23
0481 884095

PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES

E. ČUK

GORICA - Trg Cavour 9
Tel. 0481 535019

ALUMINIJASTE
ZASTEKLITVE
KOVASKI IZDELKI

Tabaj F.lli s.n.c.
Miloš in Rajmund

ŠTANDREŽ - GORICA
ul. A. Gregorčič 24
Tel. 0481/21514 - Faks 0481/21987
barbara@tabaj.191.it

Gostilna **Pri Francetu**
«FRANC»

Domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah
in ponedeljkih

SOVODNJE OB SOCI (GO)
Prvomajska 86, tel. (0481) 882038

Prodajalna vin
Komjane
Simon

Ul. Duca D'Aosta 72
tel. 0481 81307

Distribucija pijač **NARDIN**
GORICA

Ulica Svetega Mihaela 324
Tel. 0481.21065, Faks 0481.522410

LASKO
Union
Murauer
FORST

Koršič
osteria + gostilna

vošči vesel božični čas in
polno dobrega
v novem letu!

Sovenca 7, Števerjan
tel. 0481 884248

Tuffidi
MARKET

Peter Povšič
GORICA - Tržaška ul. 261
tel. 0481.21193

KATOLIŠKA KNJIGARNA
želi vsem zvestim odjemalcem
vesel Božič in srečno Novo leto!
Pri nas najdete veliko izbiro
jaslic, božičnih okraskov,
nabožnih predmetov in
priložnostnih daril!
Obiščite nas!

Gorica, Travnik 25, tel. 0481 531407

Na kavi s knjigo v Katoliški knjigarni v Gorici

V skrivnost odeto srečanje z Doris Jarc

Na dan svete Lucije, v četrtek, 13. decembra, se je v svetli, prijazni luči zaiskrilo mesečno srečanje *Na kavi s knjigo*: v letošnji sezoni ta literarna srečanja drugič pripravlja Katoliška knjigarna na goriškem Travniku v sodelovanju z Založništvom tržaškega tiska, Založbo Mladika in Goriško Mohorjevo družbo. Na udobnem divanu v lepem "bralnem kotičku" so se, po

družbe za leto 2013. Gostjo in učence je pozdravila predstavnica GMD dr. Mirjam Simčič, ki je povedala, da so pri Mohorjevi želeli to knjigo predstaviti tudi mlajši publiki, saj je namenjena predvsem mladim bralcem. Objasnila je, da to ni klasična pravljica za prvošolčke, ampak vsaj za desetletnike, in predstavila avtorico Jarčev, ki piše predvsem gledališke tekste, komedije in

zaradi opisa takratnih dogodkov in tedanjega vse prej kot lahkega življenja na kmetih. Jarčeva se je nato še sama predstavila in povedala, da ima 47 let, pa hčerko Ano, sina Vida in moža Vilija in da je nekoč tudi poučevala, potem pa se povsem posvetila prevajanju. Že od malih nog je zelo rada brala. Pri tem je navedla knjige, ki jih je prebrala, in z otroki pokramljala o znanih delih za

vadno ne piše. V krajših obrisih je obnovila zgodbo *Skrivnost none Genovefe*, pri kateri je protagonistka deklica Pika, ki je polna alergij, zato je večkrat po bolnišnicah in nima veliko prijateljev. Največ se druži z mamo in s tatom. Njeno življenje postane zelo zanimivo, ko se v stari hiši, v kateri je živel nona Genovefa – avtorica si je zamislila, naj bi bil to kraj nad Kanalom ob Soči – in so jo preuredili v počitniški hram, začnejo dogajati čudne stvari. Na podstrešju, kjer ima Pikin oče, slikar, atelje, se na njegovi krajinski sliki – njen oče namreč ne slika ne ljudi ne portretov – prikaže drobna pika, v kateri Pika prepozna nono Genovefo, ki je živel sto let, a kljub temu ni uredila neke

telja Martina, se je zaustavila ob pomembnosti prijateljstva. Povedala je še, da je lepe ilustracije, prikupno jezno nono Genovefo ilustrirala Jana Korečič v sodobnem slogu, a s pridihom preteklosti. Med pogovorom z učenci je razkrila, da je knjigo napisala v kratkem času in jo po nasvetih hčerke Ane, ki je pravi knjižni molj, bolje obdelala. Z vsebino je hotela mlajšemu rodu povedati, kakšno je bilo življenje Primorcev v prejšnjem stoletju, ko so otroci hodili v šolo samo kakšno leto, ker so morali pomagati na kmetiji. Življenje je bilo kruto. Lačni so bili, brez toplih oblek in čevljev. Moški so doma kuhali žganje, popivali in pijani mlatili žene. Odkrit

klepet z avtorico je razvezal jezike šolarjem, tako da je iz njihovih ust izvedela, da nekateri prihajajo iz Slovenije – ena deklica iz Bosne –, da radi berejo, da imajo doma pravljice, ki so izšle pri GMD, da njihova sošolka zelo rada piše. Jarčeva jo je spodbudila, naj kar piše. Ob koncu prisrčnega kramljanja, pri katerem je kava PrimoAroma poživila odrasle, otroci so se pa odžejali z oranžado in posladkali s hrustljivimi piškoti, sta predstavnici GMD Mirjam Simčič in prof. Marija Češut podarili vsakemu otroku – in učiteljici – po eno knjigo pravljic, ki so izšle pri Goriški Mohorjevi družbi.

Iva Koršič

Doris Jarc (foto DPD)

posredovanju učiteljice Majde Gergolet, zbrali učenci petega razreda osnovne šole O. Župančič iz Gorice v spremstvu učiteljice Mare Bogatec, da bi поблиže spoznali Doris Jarc, avtorico pripovedi za otroke *Skrivnost none Genovefe*, ki je izšla pred slabim mesecem dni kot ena izmed knjig knjižne zbirke Goriške Mohorjeve

otroške igre, za domačo skupino iz Vrtojbe. Tokrat je prvič malce drugače prišla za pero. Simčičeva je pristavila, da bodo zgodbe vesele tudi nonice, saj pripoved posega v polpreteklo zgodovino in je zanimiva tudi

mladino. Razkrila jim je tudi, kako se je lotila pisanja pripovedi *Skrivnost none Genovefe*, v katero je vpletla marsikateri resnični dogodek iz vojnih let. Dejala je, da jo zelo zanima življenje malih, preprostih ljudi, o katerih se na-

pomembne zadeve, zato se je po smrti vrnila, da bi namesto nje to napravila Pika. Jarčeva končnega razpleta zgodbe ni povedala, saj ga bodo mali bralci sami odkrili. Povedala je le, da ima zgodba srečen konec. Avtorica je rekla, da je protagonistko poimenovala Pika po prezgodaj umrli prijateljici njene sestre. V nadaljevanju pogovora z učenci je povedala še, da je v samozaložbi izdala le eno, precej avtobiografsko knjigo za zelo majhne otroke in da je potrebovala eno celo leto, da je zbrala pogum in poklicala na Goriško Mohorjevo družbo. Priznala je, da ponujati lastna dela je kot "prodajati sebe". Zato pa je bila toliko bolj vesela, ko ji je Mirjam Simčič povedala, da bo Mohorjeva izdala njeno knjigo. Ko je omenila Pikinega prij-

Foto DPD

Oživljeno "Nagrada Dušana Černeta" prejme Kulturni center Lojze Bratuž

Kulturni center Lojze Bratuž iz Gorice, ki letos praznuje 50-letnico izredno plodnega dela, je prejemnik oživljene, sicer pa že 24. Nagrade Dušana Černeta.

Gre za nagrado, ki jo je v letih 1976-2000 podeljeval Sklad Dušana Černeta v spomin na časnikarja, kulturnega in političnega delavca Dušana Černeta (1916-75). Že pred časom so se Knjižnica Dušana Černeta iz Trsta in člani Sklada dogovorili, da se Sklad sicer razpusti, vendar prevzame in poživi nagrado knjižnica, ki je poimenovana po isti osebnosti. Po možnosti vsako leto naj bi v skladu z uveljavljeno tradicijo še naprej podeljevala Nagrado Dušana Černeta, in sicer Slovencu oz. Slovenki ali slovenski organizaciji ali ustanovi kot priznanje za prizadevanje za vrednote, za katere se je boril Dušan Černe: slovenstvo, demokracija, krščanstvo.

Nagrada podeljuje tričlanska komisija, v katero je upravni odbor Knjižnice Dušana Černeta imenoval iz svojih vrst predsednika Iva Jevnikarja in tajnika Tomaža Simčiča, na predlog starih članov Sklada Dušana Černeta pa Sašo Martelanca.

Komisija je sklenila, da ob oživitvi v kratkem zaporedju podeli tri nagrade, ki naj gredo v vse tri pokrajine Furlanije Julijske krajine, v katerih avtohtono živimo Slovenci.

Prvo nagrado bo prejel, kot omenjeno, Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici. Podelitev bo januarja v prostorih omenjenega kulturnega hrama, povezana pa bo s krstno predstavitev knjige iz zbirke Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček, ki nosi naslov Zvestoba vrednotam, Podoba Dušana Černeta in po njem poimenovanih pobud. Gre za pravi zbornik več avtorjev, ki ga je uredil Ivo Jevnikar, predstavlja pa življenje in delo Dušana Černeta, zlasti na časnikarskem in političnem področju, saj je bil Černe med utemeljitelji samostojnega političnega nastopanja Slovencev v Italiji, prinaša nekaj pričevanj in dokumentov o njem ter opisuje poslanstvo Knjižnice Dušana Černeta, delo Sklada Dušana Černeta in vse njegove dosedanje nagrajence.

Ob stoletnici smrti dr. Karla Štreklja Spominski dogodek v Gradcu

Spoštovani in cenjeni profesor, dr. Karel Štreklj! Pred nekaj dnevi sem v rednih dopisih, ki jih po elektronski pošti pošilja duša Kluba koroških Slovencev dr. Janez Stergar, ki deluje v Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani, zasledil obvestilo, da so v četrtek, 29. novembra 2012, zvečer na graškem Inštitutu za slavistiko obeležili 100-letnico Vaše smrti. Sicer smo se te obletnice spominjali 7. julija. Na ta dan ste v 54. letu starosti umrli v Gradcu, kjer ste živeli in delovali. Poleg slavističnega inštituta v Gradcu in Slovenskega znanstvenega inštituta v Dunaju sta pri organizaciji te prireditve sodelovali še društvo Literarna hiša iz Maribora in graško društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva. Nekaj podatkov o tem lepem spominskem dogodku mi je posredovala vodja Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik iz Celovca, mag. Martina Piko, tako da sem izvedel, da sta samo prirediteljev recitacijo in petjem nekaj pesmi iz znamenite zbirke Slovenskih narodnih pesmi obogatila gledališka igralka Brecla Pugelj in še tenorist Miha Brkinjač. Prof. Ludviku Karničarju s slavističnega inštituta graške univerze gre priznanje, da je spominski večer

organiziral, pospremil z uvodnim nagovorom in ga povezoval. Lanski dobitnik nagrade, ki nosi vaše ime in ki jo podeljuje Občina Komen "posameznikom ali skupinam za življenjsko delo ali izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega blaga v besedi in pesmi", se pravi etnomuzikolog prof. Engelbert Logar z Inštituta za glasbeno etnologijo na Visoki šoli za glasbo in upodabljanje umetnost iz Gradca, je strnjeno spregovoril o nastanku in širšem sprejemu izredne zbirke Slovenskih narodnih pesmi. Prav nič se ne čudim, da so ti zvezki doživeli izredno laskave ocene in široko priljubljenost, saj je dejstvo, da je zbirka, ki je razdeljena po vsebinskih sklopih in v kateri ste vsako pesem označili s številko, res nekaj edinstvenega. Skupno ste v štirih knjigah zbrali in objavili 8686 pesmi in še 1944 "dodatkov", ki jih sicer niste imeli za prave ljudske pesmi, ampak za ponarodele. Prvi zvezek je izšel leta 1895, drugi 1900, tretji, ki sem ga te dni spet vzel v roke, ker v "Pesmih pobožnih" iščem podatke o ljudskih božičnih pesmih za božičnico na Štefanovo v Štivanu, je izšel leta 1904, zadnji pa štiri leta kasneje. Kot so ugotavljali mnogi raziskovalci vašega dela, so

še danes Slovenske narodne pesmi tudi po izidu mnogih drugih zbir in monografij vendar osnova za vsako delo na področju analize narodne duhovne dediščine. Vsa hvala torej obema koroškima rojakoma, ki v bistvu nadaljujeta Vaše znanstvenoraziskovalno delo na področju slavistike in slovenske etnografije na graški univerzi.

Veliko pozornost je vzbudila prof. Milena M. Blažič s pedagoške fakultete v Ljubljani, ki je na spominskem večeru spregovorila o pripravah na objavo obsežnega korpusa pravljic iz Vaše zapuščine, ki ste jih zbirali sočasno s pesmimi. Celoten korpus obsega več kot 1.500 pravljic in je po njenih besedah daleč največji v Evropi. Povedala je tudi, da ste si zadnja leta življenja zelo želeli, da bi pravljice uredili za objavo, a Vas je prehitela smrt. Ob omenjenih je nastopil še znanstveni raziskovalec dr. Matija Ogrin z Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU v Ljubljani, ki je predstavil rokopis Vaših predavanj pod skupnim naslovom "Zgodovina slovenskega slovstva I-IV", ki ste jih imeli na graški sla-

vistiki. V leksikonu berem, da ste bili leta 1896 imenovani za izrednega profesorja slovanskih jezikov, leta 1906 pa ste prevzeli vodstvo seminarja za slovansko filologijo na Univerzi v Gradcu. Redni profesor ste postali leta 1908. Ogrin je v svojem predavanju poudaril dejstvo, da Vam pripada tudi primat, da ste kot prvi univerzitetni profesor slavistike predavali o slovenski književnosti v slovenščini. Gradivo, ki ste ga

je sedaj v pripravi za objavo. Prvi od štirih delov pa je že objavljen v elektronski izdaji s faksimilom izvornika in komentiranim prepisom; elektronska izdaja je javno dostopna v sklopu portala Elektronske znanstvene monografije ZRC SAZU na spletnem naslovu <http://nl.ijs.si:8080/fedora/get/ezmono:ks/VIEW/>.

Iz navedenega lahko sklepam, da je bilo na posvetu povedanih veliko novih in zanimivih stvari.

Osebnost bi rad kaj več izvedel o mreži sodelavcev, ki ste jo ustvarili na vsem slovenskem narodnem prostoru in tudi v naših prihodnjih krajih, ko ste zbirali gradivo za omenjeno zbirko Slovenskih narodnih pesmi, ki je izhajala pri Slovenski matici, oziroma za pravljice. Pri sestavljanju zbirke pesmi ste sicer črpali tudi iz Vrazovih, Majerjevih in drugih virov, zbiratelj sicer navadno sistematično navajate pod vsako pesmijo, ob kraju zapisa in večkrat celo datumu, oz. če gre za rokopisni ali že natisnjen vir in tudi če obstajajo variante besedila. Vendar pa me zanima prav to, kako Vam je uspelo ustvariti pravo narodno gibanje med dijaki in študenti, duhovniki in učitelji, da so zavzeto, marljivo in natančno zbirali ljudsko blago in Vam ga pošiljali v nadaljnjo obdelavo.

Nekaj podobnega Vam je očitno uspelo tudi kot načelniku slovenske delovne skupine v raziskovalnem odboru "Ljudska pesem v Avstriji", ki je začel delovati na Dunaju leta 1906. Za omenjeno skupino ste sestavili tudi "Navodila in vprašanja za zbiranje in zapisovanje narodnih pesmi, narodne godbe, narodnih plesov in šeg, ki se nanašajo na to". Veliko pa pove podatek, da je odbor do leta 1913 zbral 11.159 ljudskih pesmi z napevi.

Spoštovani gospod profesor, še to Vam moram povedati. Ko smo konec aprila leta 1979 v Sesljanu poimenovali tedanjo osnovno šolo, sedaj občinske jasli, po Vas, je bil to pravi ljudski praznik. Saj ste nam Kraševcem, Vi, ki ste doma iz Gorjanskega, še posebej blizu in Vas čutimo za svojega. Spominjam se, da mi je takrat pustila res globok vtis pripoved o Vaši življenjski usodi in poti ter o vaši izredni delavnosti, o čemer pričajo številne raziskave in objave, kakor tudi skrajna skrb za lepoto slovenskega jezika. Tako, sedaj se moram posloviti. Ko tam v nebeškem Jeruzalemu gledate na slovensko deželo, zberite vse blažene nebeščane, ki jim je bila slovenščina materni jezik, in pri Najvišjem izprosite, da bi se milostno ozrl na vse nas in nam navdihnili pravo pamet za prave rešitve, ki so nujne za ta čas, da kot narod preživimo. Zbogom!

Vaš Marko Tavčar
Devin, na praznik
Brezmadežnega spočetja 2012

pripravljali za ta svoja predavanja o slovenski literaturi, gre za več kot 1.200 strani obsežen rokopis,

ZALOŽBA MLADIKA
VAM ŽELI

VESEL BOŽIČ

IN SREČNO 2013

WWW.MLADIKA.COM

Praznični december

Kje so tiste stezice ...

Goriško mesto je že kak teden vse prepredeno z lučkami, ki naj bi oznanjale veseli božični in novoletni čas. A te "varčne" luči oddajajo neko hladno, mrzlo svetlobo, ki nima mnogo skupnega s tisto toplo, odrešujočo svetlobo, ki jo prinaša Božič s skrivnostnim rojstvom Jezuščka, Božjega otroka, ki prihaja med nas, da bi nas otehl greha in smrti. Tista hladna svetloba je bolj odsev naše tesnobe, ki se poraja v nas zaradi negotovosti, ki nam jo prinašata današnji čas in ta splošna kriza, predvsem kriza vrednot. Ta nam nastavlja vse mogoče zaslone pred oči; posebno neprodorni so potrošniški. Ti nam kažejo le materialne dobrine, ki jih ponuja ta potrošniška družba; ta nas z vsemogočimi omamnimi oglasi nenehno vabi k nakupovanju, čeprav so naši žepi prazni. Še bolj pa je prazno naše srce, saj ne zna več najti tistih stezic, ki bi nas vodile v tem skrivnostnem pričakovanju Božjega rojstva v mirne kotičke naše duše, da bi se zazrli vanje, se poglobili v skrivnost in znali radostno pričakovati sveto noč. Tako kot smo jo včasih, ko smo kot otroci hrepeneče pričakovali Božič ne zato, da bi dobili darila. Kje pa! Tista je nosil – seveda navadno so bili to le bombončki, orehi in pomaranče, ki smo jih jedli samo takrat – le dobri sv. Miklavž, v čigar resnično prisotnost smo verjeli še, ko smo hodili v tretji ali četrti razred osnovne šole! Božične praznike smo pričakovali zaradi veselja, ki nas je prevzemalo

ob njih, in tiste tihe sreče, ki se je prav neslišno naselila v naša srca. Kakšni lepi občutki so nas obdajali, ko smo nekaj dni pred Božičem šli s starši iskat mah na soški breg. Lepo je bilo, čeprav so zaradi ostrega mraza prezebli prsti bili prav boleči, a kljub temu smo stikali za najlepšim mahom in ga previdno odtrgali od zemlje ali kamnov in ga potem zadovoljni odnesli domov, kjer je ob njem vse zadišalo po prihajajočem prazniku. Jaslice in božično drevo smo pripravljali po stari slovenski tradiciji šele na božično vigilijo. Kakšna čustva so nas prežarjala, ko smo

kuhinje; vonj po sladkih dobrotah se je razširil po celi hiši. Najbolj pričakovan trenutek je bila seveda polnočnica. Vse je bilo tako skrivnostno: hoja ali vožnja do cerkve, sveta maša, ganljivo lepe božične pesmi, rahla drama, proti kateri smo se bori- li otroci, da bi nam ne skvarila božične noči. Pa tisto tiho strmenje v jaslice ... Kje so zdaj vsi ti svetli občutki? Zakaj jih ne moremo več priklicati nazaj? So nam ta hitri tempo življenja, površnost današnjih družbe, potrošništvo, sedaj pa še ta moreča kriza odvzeli vse to notranje bogastvo, da smo postali čustve-

pomagale očetu pripravljati jaslice! Lepe so bile, čeprav so bile skromne. Na božičnem drevesu so med okraski, ki smo jih skrbno pazili, da se ne razbijejo, viseli tudi čokoladni obeski, redke sladkarije za praznični priboljšek. K prazničnemu vzdušju je prispevala tudi peka potice, po kateri je omamno zadišalo iz

no ubogi, izpraznjeni. Mračna koprena, ki tlači naše duše, ne pusti, da bi vanje posijala tista drobna svetla lučka, ki bi razsvetlila tudi najtemnejši kotiček, v katerem se zbira vse malodušje, ki ga občutimo, ko ne znamo več polno zaživeti in uživati ob malih stvareh kot nekoč.

Iva Koršič

JOLKA MILIČ

TUJI PESNIKI O NAŠIH KRAJIH IN LJUDEH

Gabriella Musetti

Rojstni dan

Marku Kravosu

Marko, na prehodu časa,
ki se spreminja,
nas potrjujejo
naše potrebe,
in gre za dobro spominsko igro
marljivega prepisa
tisočerih nagradenih zgodb,
ki preplavljajo sedanost.
Razum redči zasnove,
litanije pa zaplete brez vsakega
obzira. Včasih ostanemo
čisto osupli ob spominu
na doživeti dogodek,
ko da bi se zgodil nekemu
drugemu, kakemu neznancu.

*

po toliko letih, kdo sploh hoče vedeti?

kdo hoče vedeti, kaj se je dogajalo
v Chiesanuovi Monigu Gonarsu Viscu
in potem na Rabu, na vzhodni meji - med
leti 1942 in 1943 s slovenskim osvobodilnim
bojem, ki pritiska na italijansko oblast,
ta pa sproži veliko balkansko ofenzivo?
proti Ljubljani proti Hrvaški
požgati zemljo partizanom

požgane gorske in nižinske vasi
ljudstvo izgnano
moški ženske stari
otroci civilisti neboljeni ujetniki v
Chiesanuovi Monigu Gonarsu Viscu
Rab je najstrašnejši od vseh

na Rabu taborišče ni še pripravljeno
moški ženske otroci izkopavajo
koruzo in postavljajo vojaške šotore

ženske in otroke namestijo tik ob morju
poleti izsušena pustinja pozimi kalna mlaka

Rab premore več kot tisoč taboriščnikov, mlajših
od šestnajstih let - kasneje jih premestijo v Gonars -
Monigo devetsto na tritisoč deportirancev
- podatki stežka prilezejo iz omar -

izčrpani od lakote na tisoče jih umre
skriti so pogledom in onkraj vsakega nadzora

kdo hoče zvedeti za imena slovenskih hrvaških
romskih interniranih otrok?
na katero stran
se podaljšuje črta spomina,
ko pripoveduje o naših krivdah?

hrana je načrtno nezadostna, da bi kaznjenci
še bolj oslabeledi - na tisoče jih umre od gladu

v Chiesanuovi
Monigu Gonarsu Viscu in na Rabu - najhujšem
od vseh - je slovenskih internirancev petindvajset
tisoč: koliko otrok?

koliko otrok med drugimi?

med sabo se ne pogovarjamo
o teh sramotnih spominih

- ampak

risbice narisane od preživelih otrok
s šolskimi barvicami
so tu - pričajo o grozi

Opomba: Po ogledu razstave "quando mori' mio padre" /
"ko je umrl moj oče".
Risbe in pričevanja otrok, ki so bili v koncentracijskih tabo-
riščih na vzhodni meji (1942-1943).
Uredili so jo Metka Gombač, Boris M. Gombač, Dario Mat-
tiusi, Center L. Gasparini, Gradišče 2008

O avtorici

Gabriella Musetti, italijanska pesnica, pripovednica, eseji-
stka, kritičarka, urednica in kulturna delavka, se je rodila v
Genovi leta 1948. Diplomirala je iz filozofije na tamkajšnji

Filozofski fakulte-
ti. Že več kot dese-
tletje živi z družino
v Trstu, kjer je
do upokojitve
poučevala, zdaj pa
se ukvarja predv-
sem z literaturo,
založništvom in
organizacijo pe-
sniških srečanj.
Poleg nekaj proz-
nih del je izdala
štiri pesniške
zbirke, in sicer: *E
poi, sono una
donna* (Navse-
zadnje sem žen-
ska), 1992; *Mie ca-
re* (Moje drage),
2001; *Obliquo re-
sta il tempo* (Poše-
ven ostaja čas),
2005, in *A chi di
dovere* (Komu po
dolžnosti), - za to
je prejela nagrado
Senigallia Spiaggia

di Velluto za leto 2007. V tisku ima, če ju ni že tiskala, peto pesniško zbirko in knjigo črtic. Je glavna urednica tržaške literarne revije *L'almanacco del Ramo d'Oro*, - ki je nekaj let sicer pavzirala, finančne težave pač, večne spremljevalke književnosti in kulture, a ni umrla - bila pa je od vsega začetka zelo odprta tudi za slovenske pesnike in pisatelje. Dolgo let je glavna organizatorica mednarodnega večdnevnega srečanja pesnikov, pisateljev, umetnikov in založnikov Residenze Estive (Poletna bivanja), ki se ga že dolgo udeležujejo tudi slovenski literati, a tudi to hvalevredno institucijo, kot že skoraj vse po svetu in tudi pri nas, večkrat pesti pomanjkanje sredstev. Zabredli smo, se zdi, v nekakšno obdobje suhih krav, kdaj se bomo izmotali iz njega, pa najbrž ne ve niti kakšen diplomirani ali samozvani jasnovidec, brez senčice dvoma lahko rečem, da to nezavidljivo stanje večne negotovosti in nihanje med sem ali nisem presega tudi moje prognostične talente. V googlu imate na razpolago še druge novice, ki zadevajo literatko Musettijevo.

Iz italijanščine prevedla in napisala beležko Jolka Milič

MNOGO ZADOŠČENJ POD DREVESEM.

Radi bi jih delili z našimi člani,
strankami in celotno skupnostjo.

Dve pomembni priznanji sta nagradili našo
pozornost do teritorija v letu 2012.
Uspeh je namenjen vam vsem.

Vesele praznike.

www.civibank.it

Dolci di Frontiera! Slaščice na meji!

Mmh, kako sladek Božič!
Travnik v Gorici bo od srede, 19. do ponedeljka, 24. decembra prava slaščičarska vas na prostem: pričakuje vas prva izvedba Slaščic na meji! V "vasici vseh dobrot" bomo lahko pokusili in kupili sladke specialitete srednjevropskega prostora: od goriške potice do slovenskih palačink, od štrukljev do madžarskega kurtóskalács, od reindlinga do koroških čokoladnih umetnin, ne da bi pozabili tipične sladice goriškega prostora z medom in sadnimi kašami.

Sladko, a tudi slano: nekatere prazne trgovine v Raštelu bodo znova prizorišče okusne tipične slovenske in italijanske gostinske ponudbe. Praznično vzdušje bodo popestrili še tradicionalna božična tržnica, animacijske pobude, koncerti in božične predstave.

31. DECEMBRA

Travnik, od 21.30 dalje
SILVESTROVANJE NA PROSTEM
POLNOČNI OGNJEMET

Božič u Gorici

Let'sGo!
Gorizia

Gorica vedno pri roki.
Referenčna aplikacija za vsakogar.
Prenesite jo zdaj!

<http://letsgo.gorizia.it>

Božično voščilo tržaškega škofa Giampaola Crepaldija
Božič: Božji in človeški obraz

Predragi bratje in sestre,
1. "In Beseda je postala meso in se naselila med nami" (Jn 1,14): tale jedrnat stavek iz Janezovega evangelija na najboljši možni način izraža resnico Boga, ki je postal človek, njegovo rojstvo med nami. Jezus nam pokaže, kakšen je obraz Boga, da je ta obraz blizu in lahko pridemo do njega. V njem najdemo svoje zatočišče zlasti mali in ubogi. Božje obličje: to obličje je nam blizu in dostopno, v njem majhni in revni najdemo kot prvi zatočišče. Sv. Irenej je globoki pomen Jezusovega rojstva lepo povzel v tehle besedah: "Bog je postal človek, da bi človeka naučil sprejemati Boga in zato, da bi se Bog navadil prebivati v človeku". Za nas kristjane praznovanje Božiča pomeni ravno to, da dovolimo Jezusu Kristusu prebivati v nas. Če to naredimo, se uredniško besede apostola Janeza: "Tistim pa, ki so jo sprejeli, je dala moč, da postanejo Božji otroci" (Jn1,12). Če pustimo, da Jezus Kristus prebiva v nas, bomo uredničili tisto, kar nam sveti oče Benedikt XVI. predlaga z razglasitvijo Leta vere, pa tudi tisto, kar si želimo uresničiti z našim V. Škofijskim zborovanjem, Sinodo vere. 2. Božič nas tako spodbuja, da bi okrepili našo vero v Gospoda. Že bežen pogled na jaslice nam pove, kako krščanstvo ni nekaj abstraktnega, temveč je vera, ki v konkretnem človeškem obrazu prepozna obraz deteta Jezusa, obraz Boga samega. Želi tudi, da bi se obraz vsakogar spremenil v obraz, ki bi bil čim bolj podoben tistemu Jezusa Kristusa. Njegov obraz, ki se nam razodene ob Božiču, je

sinovski obraz v odnosu do Očeta, brat-ski obraz v odnosu do drugih, je obraz in odgovorni obraz v odnosu do sveta. Krščanstvo je nenehen proces upodabljanja svojega lastnega obraza po tistem Gospoda Jezusa, tako da ohranjamo globoko upanje v Boga, ljubimo bližnjega kot samega sebe in postanemo odgovorni za okolje, v katerem živimo, ne da bi pri tem naravno po božje častili. Ne smemo tudi zanikati tega, da se človek spreminja. 3. Če pustimo Jezusa, da prebiva v nas, bomo znali pomagati bratom in sestram, ki živijo v izključevalnih okoliščinah, kakor tudi tistim, ki jih tarejo težave zaradi globoke in hude gospodarsko-finančne krize, ki še kar traja. Naša škofija izraža solidarnost vsem tem ljudem, zato pa je mestne oblasti povabila k temu, da ponovno sestavijo državljansko pogodbo. Le-ta je neobhodno potrebna, da bi lahko spet načrtovali prihodnost v znamenju razvoja, pa tudi zato, da bi sobivanje državljanov bilo varno pred nevarnimi in ostrimi napadi. S pomočjo dialoga, človeške solidarnosti in povezanosti institucij bomo osmislili državljansko pogodbo, spodbudili razvoj in z zaupanjem zrlji v prihodnost. Še zlasti je treba poudariti, da je delo temeljna pravica, dobrina vseh in mora biti vsem tudi zagotovljena. Gospodov Božič je protistrup sebičnim nagnjenjem; je spodbuda, da naše življenje napravimo bolj človeško. Samo tako bomo lahko odgovorili na izzive, ki so pred nami. Vsem voščim blagoslovljen Božič v milosti Jezusa Gospoda.

Foto A. Novak

Manjšinci predmet raziskovanja

NARODNI DOM Slori in Inštitut za narodnostna vprašanja

Korenite spremembe, ki so v zadnjih desetletjih zaznamovale razvoj obmejnih pasov na stičišču z našo matično domovino kot posledica sproščanja evropskih integracijskih procesov, narekujejo posobitev doslej uporabljenih analitičnih pristopov obravnave znanstvenih vprašanj. Zaradi tega postaja raba sintagme *Slovenci v zamejstvu* dokaj neprimerna, saj ne odraža več dejanske stvarnosti okolja, v katerem slovenska narodna skupnost bodisi v Italiji bodisi v ostalih domicilnih državah deluje in se razvija. V obdobju naglih družbenokulturnih sunkov in sprememb se namreč slovenskim manjšinam odpirajo nove perspektive v smeri prevzema aktivnejših in pomembnejših vlog: vse to se dogaja znotraj razširjenega 'brezmejnega' prostora. To je bila izhodiščna podlaga posveta z naslovom *Slovenci v sosednjih državah Republike Slovenije kot predmet raziskovanja v okviru nacionalnih, čezmejnih in mednarodnih projektov*, ki sta ga v petek, 14. decembra, priredila Slovenski raziskovalni inštitut in Inštitut za narodnostna vprašanja. Vsebinska delovnega dne je bila razdeljena na dveje. V jutranjem uvodnem delu so spregovorili predsednik Slorija Milan Bufon, Sonja Novak Lukanovič, direktorica INV, Borut Rončević, v. d. generalnega Direktorata za visoko šolstvo in znanost pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS, Primož Pristovšek, vodja Sektorja za raziskovalno infrastrukturo in mednarodno sodelovanje pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost RS, Dimitrij Rupel, GK RS v Trstu, in Matjaž Longar, državni sekretar na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Predavatelji so si bili edini v prepričanju, da je potrebno dosejanje sinergije še naprej razvijati, še zlasti pa je potrebno iskati take načine sodelovanja, ki bi po eni strani povezovali slovenski etnični prostor, obenem pa bi ciljalo na kakovostno ovrednotenje in novčenje splošnega slovenskega intelektualnega kadra. Po mnenju GK Dimitrija Rupla lahko naša narodna skupnost v Italiji odigra pomembno vlogo

preprosto zaradi svojega geografskega položaja, ki nam ponuja možnost poznavanja dveh jezikov in kultur. Državni sekretar Matjaž Longar je napovedal nadgradnjo mrežnega snavanja v vidiku t. i. skupnega slovenskega znanstvenega prostora: ta načrt se lahko opira na seznam slovenskih znanstvenikov, gospodarstvenikov in drugih 'kalibrov', ki so v času zaradi različnih razlogov zapustili slovensko okolje in nadaljevali svoje izkušnje drugje. Projekt Slorija Banka znanja, ki ga bodo v začetku prihodnjega leta predstavili v Trstu in Gorici, sodi ravno v ta namen. Resnici na ljubo je sekretar Longar postregel občinstvu s še eno, dokaj negativno novico, in sicer, da je zaradi vložitve referenduma zoper državni obračun in proračun financiranje razpisov za leto 2013 ustavljeno. Dejansko se ta problem kočljivo dotika usode naše manjšine, saj je prispevek matične domovine v višini štirih milijonov evrov pod vprašanjem ... Drugače pa je jutranji del posveta beležil podpis sporazuma o sodelovanju med Slorijem in Znanstvenoraziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Nato pa so predstojniki sodelujočih znanstvenoraziskovalnih sredin predstavili svojo ustanovo, njene raziskovalne dosežke na področju preučevanja manjšinskih vprašanj, pomembnejše izvedene projekte na nacionalni, čezmejni in mednarodni ravni. Izrisala se je tako popolnejša slika glede raziskovalnega položaja in perspektiv Slovencev v sosednjih državah RS. Posledice sodobne gospodarske krize znatno ovirajo razvoj raziskovalne dejavnosti, ki podpira tudi proučevanje razširjenega brezmejnega prostora. Oblikovanje in prijavljanje skupnih projektov na nacionalne, čezmejni in evropske razpise se zato kaže kot primerna oblika uresničevanja skupnih ciljev, ne nazadnje pa tudi zagotavlja v ta namen alternativna finančna sredstva. Tej tematiki je bil namenjen popoldanski del posveta, na katerem so bile izrečene konkretne možnosti, ki jih na tem področju odpira evroprojektiranje.

Foto IG

SKLADIŠČE IDEJ Odprli so razstavo Bogdana Groma
Avtobiografsko popotovanje med barvami in življenjskimi izkušnjami

"Najprej sem Slovenec, Primorec, tržaški umetnik: šele nato sem vse ostalo". Vse ostalo pomeni preprosto gojenje svetovljanske duše, ki je umetnosti Bogdana Groma vselej dajala zaagon za iskanje vedno novih slikarskih oprijemov. Resnici na ljubo se Gromova uvodna misel k zapisu, ki nam jo je zaupal po odprtju svoje antološke razstave v soboto, 15. decembra, v pokrajinskem razstavnem prostoru Skladišče idej na tržaškem nabrežju, nekoliko razlikuje od splošne presoje njegovega umetniškega etosa, ki ga vzporeja s splošnim kozmopolitskim nagnjenjem velikih umetnikov.

Težko je vsekakor prezreti dejstvo, da se je njegova življenjska pot vila po različnih geografskih legah, ki so vsaka na svoj način obogatila njegovo človeško in umetniško izkušnjo. Od rodnega Krasa se je Bogdan Grom selil prek Evrope, vse do takrat, ko ga je iskanje "boljših priložnosti" - kot nam je dejal pred nekaj leti, ko so ravno pri nas predstavili njegovo trijezično monografijo z naslovom *Moje korenine*, ki jo je izdala založba Mladika - popeljalo onkraj luže do ZDA. V Ameriki se je nastanil daljnega leta 1957 in tam na vedno prenovljen način gojil svojo umetnost v smer raziskovanja odnosa, ki veže ljudi na okolje, v katerem živijo. To je med drugim poudarila Ma-

ria Teresa Bassa Poropat, predsednica tržaške pokrajine in zaradi tega osrednja gostiteljica antološke postavitve. O Gromovi umetniški večjezičnosti je spregovorila svetovalka postavitve Vanja Strukelj: "Kljub temu da se Grom zvesto drži svojih izhodiščnih ikonografskih tematik, jih obenem razvija na podlagi različnih slikarskih jezikov". Grom v svoji popotniški in pustolovski zapletenosti doživlja različna področja zato, da dojemata svojo osebno kulturno identiteto, ki raste in se razvija v stiku z drugimi kulturami. Kljub temu pa je starosta tržaških umetniških kritikov Giulio Montenero izhajal iz prepričanja, da je Bogdan Grom še danes korenito vezan na

slovensko, vaško in kraško dediščino (rodil se je namreč v Devinščini pri Trstu leta 1918. Nanj pa je vselej deloval tržaški kozmopolitski duh, "ki je bil nekoč tako prisoten v mestnem tkivu, v času pa se je porazgubil". Čeprav umetnik že dolga leta živi v ZDA, ni nikoli opustil svoje evropske duše. Postal je prijatelj novega okolja, zlasti pa je vedno ostal zvest prijatelj prihodnosti, "kar moramo sprejeti v teh hudih časih za vodilo našega življenja". Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak je na nedavnem obisku v New Yorku občudovala Gromov križev pot, lesteneč in njegove ostale cerkvene pripomočke in zaupala, da so ameriški Slovenci nad rojakom izredno ponosni. Rdečo nit razstave, ki jo je tržaška

pokrajina pripravila v sodelovanju z GK RS v Trstu in občino Zgonik ter drugimi osebki, pa je razvil sam umetnik. Sam je namreč zasnoval idejno in vsebinsko plat postavitve, ki se razpreda čez

z avtobiografsko popotovanje med različnimi barvnimi izbiri in tematikami (od prvih del domačega kraškega pridiha vse do ameriške novoveške izkušnje), ki nazorno pričajo o meto-

Foto IG

Foto IG

TRŽAŠKA KNJIGARNA "Učna" ura na Kavi s knjigo
Mladi Primorci veliko berejo

Zvesto občinstvo Tržaške knjigarne je na srečanju ob kavi, ki je bilo v sredo, 12. decembra, prisostvovalo nenevadni učni uri. Za predavalno mizo so tokrat sedeli dijaki 2. razreda klasičnega liceja France Prešeren, ki so ob mentorstvu prof. Majde Artač spregovorili o svoji izkušnji v zvezi s sodelovanjem pri lanski pobudi *Primorci beremo*. "Na povabilo Narodne in študijske knjižnice se je skupina mladih dijakov prizadevalno lotila knjižne bere, ki je bila na sezna-

mu. Svojo nalogo so morali sicer vzporejati s številnimi šolskimi dejavnostmi, s končnim rezultatom pa smo izredno zadovoljni", je uvodoma dejala prof. Artač, ki je besedo nato prepustila mladim bralcem, ki so rade volje spregovorili o tem, kaj so najraje prebirali, kaj jih je v tej izkušnji najbolj prevzelo, predvsem pa je iz njihovih besed lela intimna radost, ki jo lahko človeški duši ponuja le književnost. V tem primeru slovenska. "Knjižna pobuda *Primorci beremo* nam je ponudila možnost, da

globlje spoznamo sodobno slovensko literaturo", je poudarila Nina Pahor. Istega mnenja je bila tudi Nada Tavčar, ki pa je v vsekakor širokem seznamu del pogrešala kakšno knjigo več, ki bi odgovarjala okusom mladih, Nausicaa Concina pa bi v seznamu prihodnjega leta vključila več pu-

stolovskih zgodb. Demetra Volari je občinstvu zaupala, da jo je prevzela ljubezenska zgodba v knjigi Severnica nad Olimpom, Alex Solinas pa se je pošteno zapotopil v sporno Pelinovo Na zeleni veji. Posebnega zanimanja je bila deležna tudi Rebulova knjiga Četverorečje. Zahtevnega branja

Rebulovega dela in kompleksnosti zgodovinsko filozofske vsebine se mladi niso ustrašili: kot je poudarila Giorgia Slokar, sta zahteven slog in jezik kvečjemu izziv za bogatenje besednega zaklada. Pogovor je nato legel na minirano polje primernosti slovenskega jezika v prevajanju tujih avtorjev. Nada Tavčar in Nina Pahor sta pojasnili, da so včasih prevodi svetovnih del preprosto prej na voljo v italijanski kot pa v slovenski, upraviteljica Tržaške knjigarne Ilde Košuta pa je dodala nezanimljivo dejstvo, da so slovenske knjige, bodisi izvorna dela bodisi prevodi tujih avtorjev, veliko dražje od italijanskih, knjižničarka Ksenja Majovski pa je napovedala, da bo sicer v kratkem v NŠK na voljo servis vnašanja knjig na bralnike (to so tableti).

Ob spoznanju, da je treba mladim bralcem zaupati in krepite njihovo ljubezen do branja, je sicer prišla na dan opazka, da bi morali nekateri dijaki bolj prisluhniti kolegum, ki imajo do slovenskega jezika izrazitejši odnos. Ob koncu srečanja, preden je Nadia Roncelli v imenu založbe Mladika poklonila mladim bralcem zaslužno nagrado - knjižni dar, so dijaki na povabilo prof. Artačeve sestavili idealni seznam svojih najljubših literarnih del. V njem je prisoten Bartolov *Alamut*, *Gverilci* Polone Glavan, *Dopust s taščo* Ivana Sivca, *Zima z ognjenim šalom* Tatjane Kokalj in Jane Kolarič, *Bele tulpike* Ferda Godine, *Vse, kar diha* Teje Pevec in *Tam preko, kjer stojim na eni nogi* Majde Aje Kastelic.

Foto IG

Debelisovi na novi turistični kmetiji - doma!

Čez 110 let stara slovenska kmetijska družina v Trstu

Torek, 4. december 2012, so Debelisovi z zlatimi črkami zapisali v svojo biografsko knjigo. Slovenska tržaška družina je odprla vrata novih prostorov osmice na ul. Ventura v mestnem predelu Sv. Marije Magdalene Zgornje. Zbrali smo se v velikem številu, da bi čestitali trudu delavnih rok, ki obdelujejo zemljo; od nje živi že pet generacij. Osmica je prvič odprta od 8. do 23. decembra. Obisk zgodovinskega dogodka je predstavil pravi logistični podvig, saj je bila bližnja ul. Campa-

nelle povsem nasičena z avtomobili, celo avtobusni prevoznik je imel težave s prehodom redne linije. Odrpne nove turistične kmetije je počastila prisotnost moške vokalne skupine Sv. Jernej z Opčin, ki je pod vodstvom Mirka Ferlana zapela Vrabčevu uglasbitev Zdravice, skladbo Mlatiči Kamila Maška, Leskovarjev Oče naš ter Bučarjevo upesnitev pesmi V. Markiča Tam, kjer pisana so polja. Mnogi gostov, ki so se v deževnem popoldnevu radostno stiskali v dvorani in pod tramovi napuščja, je izrekel toplo dobrodošlico Andrej Debelis, eden izmed treh sinov (ob njem še Pavel in Kristjan), ki nadaljujejo tradicijo vrtnarsko-sadjarke kmetije. Škedenjski župnik, karizmatični kulturnik Dušan Jakomin, je po-

monič, ki se je leta 1864 rodil v Plačah pri Vipavskem križu, se je z družico Marijo Kalin priselil v Trst, kjer je iskal zaposlitve. Najprej sta trdo delala na kmetiji na Škorklji, potem pa sta z Benediktinskimi sestrami, ki so upravljale posestvo med današnjo otroško bolnišnico Burlo Garofolo in morjem, podpisala spolovinarško pogodbo. Z zaslužkom je lahko Kristjan leta 1899 od dedičev barona Kronez kupil posestvo, na katerem danes stoji domačija. Imel je 12 otrok, pet sinov je u-

mrlo, šest deklic je preživelo; prva, Ana, je umrla v neki nesreči. Leta 1934 se je njegova hčerka Justina poročila z Alojzom Debelisom, čigar predniki so prišli na Kolonkovec iz beneškoslovenske Tipane in tako je kmetijska dejavnost stopila pod okrilje priimka Debelis. Med štirimi sinovi Lojzeta (prvega) se je Alojz (drugi) leta 1965 poročil z Zorko Albreht in rodili so se jima trije sinove, ki danes složno delajo na posestvu in imajo že soloobvezne otkro. Kot dolgoletni predsednik Kmečke zveze je Alojz veliko naredil za slovensko prisotnost na tem območju, predvsem z nasprotovanjem razlastitvam

mrlo, šest deklic je preživelo; prva, Ana, je umrla v neki nesreči. Leta 1934 se je njegova hčerka Justina poročila z Alojzom Debelisom, čigar predniki so prišli na Kolonkovec iz beneškoslovenske Tipane in tako je kmetijska dejavnost stopila pod okrilje priimka Debelis. Med štirimi sinovi Lojzeta (prvega) se je Alojz (drugi) leta 1965 poročil z Zorko Albreht in rodili so se jima trije sinove, ki danes složno delajo na posestvu in imajo že soloobvezne otkro. Kot dolgoletni predsednik Kmečke zveze je Alojz veliko naredil za slovensko prisotnost na tem območju, predvsem z nasprotovanjem razlastitvam

monič, ki se je leta 1864 rodil v Plačah pri Vipavskem križu, se je z družico Marijo Kalin priselil v Trst, kjer je iskal zaposlitve. Najprej sta trdo delala na kmetiji na Škorklji, potem pa sta z Benediktinskimi sestrami, ki so upravljale posestvo med današnjo otroško bolnišnico Burlo Garofolo in morjem, podpisala spolovinarško pogodbo. Z zaslužkom je lahko Kristjan leta 1899 od dedičev barona Kronez kupil posestvo, na katerem danes stoji domačija. Imel je 12 otrok, pet sinov je u-

kmetijskih zemljišč na Kolonkovec v sedemdesetih letih, leta 2003 je za svoje zasluge prejel častni naziv Viteza republike Italije. Osmica, ki bo jeseni 2013 predvidoma prerasla v agriturizem, se po letih zatočišča v domu Jakoba Ukmarja v Škedenju vrača domov. Obiščite dom slovenske enogostromonije ali spoznajte sadove slovenske zemlje (zelenjava, sadje, vino, olje) na Debelisovi stojnici na tržaški tržnici "Ponte-rošo".

Jernej Šček

Obvestila

Slovenska verska skupnost pri Novem sv. Antonu v Trstu sporoča, da bo polnočnica za slovenske vernike iz mesta na božično vigilijo, 24. decembra, ob 20.00 v cerkvi Novega sv. Antona. Pred mašo bo, kot vsako leto, sprejem Betlehemske luči.

Božični koncert na Opčinah - Župnija sv. Jerneja ap. in MeCPZ Sv. Jernej vabita na tradicionalni BOŽIČNI KONCERT, ki bo na sam božični dan, 25. decembra, ob 18. uri v župnijski cerkvi na Opčinah. Oblikovali ga bodo: OPZ Vesela pomlad - vodi Goran Ruzzier, MIVS Vesela pomlad - vodi Andreja Štucin, MoPZ Tabor - vodi David Žerjal, MoPZ Sv. Jernej - vodi Mirko Ferlan in MeCPZ Sv. Jernej - vodi Janko Ban. Božično misel bo podal dr.

Drago Štoka.

Darovi

Za društvo Rojanski Marijin dom daruje Jadranka Sedmak 20 evrov.

Za rojansko glasilo Med nami daruje Lidija Piščanc 10 evrov. **Za Slovensko Vincencijevo konferenco** darujeta ga. Silva Gasperčič 50 in ga. Meri Bizjak 30 evrov.

Vsem Slovenkam in Slovencem vesel Božič, zdravja in zadovoljstva v novem letu 2013 želi

IGOR ŠVAB
tržaški občinski svetnik

Vse najboljše ob božičnih praznikih vošči
TRGOVINA RO.SE.
JESTVINE
PIZZE (v večernih urah)
Devin 50
tel. 040 208337

Lavanda di Venzona
Nova trgovina vas čaka in vam vošči veselo božično in novoletne praznike
Proseška ul. 13 - Opčine (v bližini cerkve)

Danieli
Čokolada in bogata ponudba konfetov
Vošči vesel Božič in srečno novo leto
Trst, ul. Carducci 27
Gorica, ul. Garibaldi 4/b

fernando
obutve in usnjene galonterije
Vesel Božič in srečno novo leto 2013
ul. Coroneo 7 - 34133 Trst

Skerlavai
draguljarna
Vesel Božič in srečno novo leto
ul. Battisti 2 - 34125 Trst
tel. 040 7606012

Rože Elena
Vošči vesel Božič in srečno novo leto 2013
Elena Prasely
ul. Carducci 2 - 34133 Trst
tel. 040 370209

Malalan
OTTICA OPTIKA
Vošči vesel Božič in srečno novo leto
ul. Vrb 1 - Opčine
tel. 040 213957 - fax 040 213595

ANTICA TRATTORIA VALERIA
mesne in ribje specialitete
albergo***ristorante
Vesel Božič in srečno novo leto 2013!
Dunajska ul. 52 - OPČINE
tel. 040 2171299 www.hotelvaleria.ts.it

Kmetija Milič
Zagradec 2, Zgonik - Trst
tel. 040 229383 - 333 6804874
info@agriturismomilic.it
www.agriturismomilic.it
ODPRTO PETEK, SOBOTA, NEDELJA
OSTALE DNEVE LE ZA SKUPINE NAD 20 OSEB

Kavarna San Marco
Vošči vesel Božič in srečno novo leto
ul. Battisti 18 - 34125 Trst

VITAL
PESEK 42
34149 - Občina Dolina
Tel. 040 226 868
Fax 040 226 791
e-mail: vitalcoop@tin.it
info@vitalcoop.net
www.vitalcoop.net

AURORA TRIESTE VIAGGI
Zaupajte izkušnosti!
www.auroraviaggi.com

bar X
V novi preobleki vošči
vesel Božič in srečno novo leto 2013
ul. Palestrina 2 - 34133 Trst

OPZ LADJICA, ŽPS DEVIN in FANTJE IZPOD GRMADE
vabijo na
tradicionalni koncert božičnih pesmi
BLAŽENA NOČ
na Štefanovo, v sredo, 26. decembra 2012, ob 18. uri
Štivan, župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika

Znamke vseh vrst!
Dragi prijatelji misijonov!
Veliko Vas je, ki že leta sodelujete pri zbiranju znamk v misijonski namen, zato hvala vsem, ki mi pomagata, in Bog povrni!
Vabim pa še nove zbiratelje, da se mi pridružijo, tako bomo s skupnimi močmi skušali konkretno pomagati vsem tistim, ki so v stiski.
Še naprej lahko izročite znamke na moj naslov:
Saksida Franc, ulica Bisoletto 125 - 34142 Trst - Trieste Italija
Ob praznovanju božičnih praznikov Vam želimo miru in veselja ob rojstvu našega Odrešenika! V novem letu 2013 pa naj Vas še naprej spremlja Božji blagoslov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
želi pevovodjem, organistom,
pevkam in pevcem ter njihovim družinam
blagoslovljen Božič
in srečno novo leto 2013

Bog je prišel med nas
in nam odkril svojo ljubezen.
Več vedrosti ob božičnih praznikih
in v novem letu 2013
DUHOVSKA ZVEZA

SLOVENSKA VINCENCIJEVA
KONFERENCA V TRSTU
želi vsem rojakom in še posebno svojim članom, dobrotnikom in prijateljem
lepe, miru polne in blagoslovljene božične praznike ter srečno,
uspeha polno in zdravo novo leto 2013

ŽELEZNINA TERČON SAS
Vse za hišo in vrt,
stroji za domačo in poklicno uporabo,
barve in barvila, vse za vodne in plinske instalacije.
ODPRTO OD PONEDELJKA DO SOBOTE ZJUTRAJ
NABREŽINA, 124
tel. - fax 040 200122

nuova Tecnoutensili
Dleo-Mac
3 LETA GARANCIJE in servis
Opčine
Proseška ulica, 7
040 212397
info@tecnoutensili.eu

dragulji malalan
Vesel Božič in srečno novo leto 2013
Narodna ul. 28 - Opčine, 34151 (Trst)
tel. 040 211465 - fax 040 211441
www.malalan.com

PIZZERIA GOSTILNA
Peč na drva
«VETO»
Vesel Božič in srečno novo leto!
Proseška ul. 35 - Opčine
tel. 040 211629
ZAPRTO OB TORKIH

Okrogla miza na Brdu pri Kranju

Deset Slovenk, deset izjemnih zgodb

Na Brdu pri Kranju je v ponedeljek, 10. decembra 2012, potekala okrogla miza o temi *Slovenka v sodobnem, globalnem svetu*, ki jo je organiziral Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Gostiteljica dogodka ministrica Ljudmila Novak je v uvodnem nagovoru poudarila, da smo Slovenci v športu, umetnosti in na številnih drugih področjih glede na naše število med najboljšimi narodi. "V času, ko je kriza, ko dvomimo v svoje sposobnosti, je pomembno, da povemo sami sebi, da smo sposobni, da smo uspešni in da delamo v pozitivni smeri dalje", je poudarila Novakova.

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je želel z okroglo mizo opozoriti na uspešne Slovenke, ki so se na različnih področjih uveljavile v tujem svetu. O svojem življenju in delu zunaj domovine so spregovorile pisateljica iz Gorice, dobitnica številnih nagrad in mednarodnih priznanj za prozo in poezijo Claudia Voncina, mlada popotnica in pisateljica, razpeta med Berlinom in Slovenijo, Nataša Kramberger, mezzosopranistka, pevka resne glasbe svetovnega slovesa Bernarda Fink - Inzko, filmska producentka, režiserka in fotografinja Alenka Slavinec ter slikarka in arhitektka Tamara Burmick - Taya.

Na okrogli mizi so se predstavile tudi znanstvenica, molekularna in celična biologinja Snežna Sodina - Šemrl, ki koordinira multicentrični internacionalni konzorcij za raziskave Serumskega amy-

loida A, znanstvenica in turistična vodička v Jemnu, ki je bila leta 2010 nominirana za najboljšega vodiča na svetu, Tina Zorman, podjetnica Barbara Antolič - Vupora, ki deluje tudi v politiki in skrbi za razvoj manjšine, izvršna direktorica Fundacije za razvoj ter izvajanje izobraževalnih programov v Ameriki Vida Mulec ter evropska poslanka Romana Jordan.

Med domovino in tujino Da je "zbežala v Berlin", pa se rada pošali mlada pisateljica Nataša Kramberger, ki je danes razpeta med Berlinom, domačo vasico Jurovski Dol in Milanom. Nomadsko življenje je vnesla tudi v svoje zgodbe, predvsem v prvenec, roman v zgodbah *Nebes v robdah*. "Nomadstvo ni prisotno le v geografskem smislu. Gre tudi za notranje stanje, ko začneš ustvarjati notranje svetove. Fizično si na enem mestu, v mislih pa popolnoma drugje, z ljudmi, ki so tam daleč nekje", je dejala Krambergerjeva in dodala, da je pri tem pomembno, da si ustvariš kraj, kjer se dobro počutiš in kjer lahko delaš. "Treba si ga je tako dobro ustvariti, da ga lahko 'neseš', kamorkoli greš". Kljub tujini nikoli ni pozabila na domači kraj, kjer je leta 2009 pomagala ustanoviti kolektiv Zelena centrala, ki skuša v sami srčki Slovenskih goric odpirati vprašanja socialne ekologije, razvoja in kakovosti življenja ter z jasnim pogledom na prihodnost ohranjati naravno in kulturno dediščino slovenskega podeželja.

odraščala v Sloveniji in kanadskem Torontu. "Kot otrok se hitro navadiš na nov svet, zato me nikoli niso obravnavali kot tujko". Uspešna znanstvenica in proučevalka Serumskega amyloida A, svoj čas posveča raziskavam

v laboratoriju, prenašanjem znanja na študente in pisanju člankov na relaciji ZDA, London, Primorska. Kot pravi, jo raznoliko, razgibano in fleksibilno delo izpopolnjuje in navdaja z novim znanjem in idejami.

Podjetnost kot ključ do uspeha

Kot znanstvenica je svojo poklicno pot začela tudi dr. Tina Zorman, ko je med drugim delala v raziskovalnem inštitutu v Belgiji. Kasneje se je iz zdravstvenih razlogov usmerila v turizem, kar se je izkazalo za odlično potezo. Leto dni potem, ko je kot turistična vodička odpotovala v Jemen, je bila tam že solastnica turistične agencije. Leta 2010 je bila celo med nominiranci za najboljšega vodiča na svetu. Zormanova se je v Jemnu poročila in si ustvarila družino. "Moja otroka med drugim govorita tudi slovensko, in ker ne želim, da ta jezik povezujeja zgolj z mano, pogosto prihajamo v Slovenijo. Sta Jemenca, a ko pridemo v Slovenijo, sta tu popolnoma domača".

Podjetne rojakinje imamo Slovenki tudi v zamejstvu, med njimi je Barbara Antolič - Vupora, ki si prizadeva za obuditev slovenstva in povezovanje Slovencev v društva v Varaždinski županiji. "Slovenija in slovenska vlada skupaj z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu ogromno naredijo za nas v zamejstvu, zato je prav, da ji začnemo vračati". Z njenim prizadevanjem je v začetku decembra letos stekel slovenski pouk v osnovnih šolah Varaždinske županije. Poleg tega je tudi lastnica Doma Sv. Ane v Varaždinu.

Med domom in središčem politike Evropske unije pa je razpeta poslanka Romana Jordan, ki kljub obilici dela na prvo mesto postavlja poklic materinstva. "Na otroke si čustveno navezan, zato so vedno na prvem mestu. Je pa treba to vlogo ves čas usklajevati s poslovnim življenjem. Enkrat je eno, drugič drugo bolj pomembno". Politika na evropski ravni je spregovorila tudi o vključenosti žensk v politiko. "Tu smo ženske še vedno v manjšini, zato je prav, da se podpiramo. Zato je prav, da se srečamo in izmenjamo mnenja. Ne smemo pa nikogar izključevati in moramo sodelovati tudi z moškimi".

Otrok se hitro prilagodi na novo okolje Kot otrok je morala domovino zapustiti Tamara Burmick - Taya, ki se je kot štiri letna deklica z družino preselila v daljno Venezuelo. "Nisem čutila bistvene spremembe. Šli smo samo malo dlje na morje, in to nekam, kjer je ves čas toplo". Arhitektka in slikarka je znana predvsem po svojih ogromnih slikah, ki merijo tudi po 10 metrov. Za vsakim delom pa tiči nenavadna zgodba o odkrivanju in raziskovanju novega sveta.

Otrok dveh domovin je tudi dr. Snežna Sodina - Šemrl, ki je

Med domom in središčem politike Evropske unije pa je razpeta poslanka Romana Jordan, ki kljub obilici dela na prvo mesto postavlja poklic materinstva. "Na otroke si čustveno navezan, zato so vedno na prvem mestu. Je pa treba to vlogo ves čas usklajevati s poslovnim življenjem. Enkrat je eno, drugič drugo bolj pomembno". Politika na evropski ravni je spregovorila tudi o vključenosti žensk v politiko. "Tu smo ženske še vedno v manjšini, zato je prav, da se podpiramo. Zato je prav, da se srečamo in izmenjamo mnenja. Ne smemo pa nikogar izključevati in moramo sodelovati tudi z moškimi".

Otrok se hitro prilagodi na novo okolje Kot otrok je morala domovino zapustiti Tamara Burmick - Taya, ki se je kot štiri letna deklica z družino preselila v daljno Venezuelo. "Nisem čutila bistvene spremembe. Šli smo samo malo dlje na morje, in to nekam, kjer je ves čas toplo". Arhitektka in slikarka je znana predvsem po svojih ogromnih slikah, ki merijo tudi po 10 metrov. Za vsakim delom pa tiči nenavadna zgodba o odkrivanju in raziskovanju novega sveta.

Otrok dveh domovin je tudi dr. Snežna Sodina - Šemrl, ki je

Iz izseljenstva v zamejstvo

Slovenki se lahko pohvalimo tudi s svetovno znano mezzosopranistko Bernarda Fink Inzko, ki je otroštvo preživela v Argentini. "V Argentini je bila prava mala Slovenija. Doma smo veliko peli, saj ni bilo denarja za instrumente. Prav glasba je bila zame jezik srca - po glasbi sem dobila veliko čustev, ki jih sicer doma nisem". Kasneje jo je pot zanesla tudi v Evropo, kjer je našla moža - zamejskega Slovenca. Finkova se je med študijem petja srečevala z iskanjem lastne identitete in posledično z občutki manjvrednosti, zato se ji zdi velika sreča, da danes lahko nastopa po celem svetu.

Življenje ob meji je močno zaznamovalo pisateljico in pesnico iz Gorice Claudio Voncina, svojo življenjsko izkušnjo pa je popisala v delu Meja na vzhodu. Njena dela sicer nastajajo tako v slovensčini kot italijanščini. "Izbira jezika je odvisna od osebnih in zgodovinskih razlogov. Ker sem poučevala italijanščino in veliko brala ter raziskovala italijanske avtorje, prozo rada ustvarjam v italijanščini. Poezija pa je bolj notranja in osebna, zato se v pesmih najraje razdajam v slovensčini". Svoja dela tudi prevaja iz enega v drugi jezik, najraje pa prevaja slovenska dela v italijanski jezik.

V gledališču Verdi v Gorici

Oživitev tragedije Titanica

Pred sto leti, dne 14. aprila 1912, se je na morju zgodila strašna tragedija: najmodernejša, luksuzna čezoceanska ladja Titanic, ki je veljala za izredno varno in sodobno zgrajeno ter opremljeno potniško ladjo, se je ob trku z ledeno goro potopila z vsem svojim bogastvom vred. V tragediji na morju je umrlo na stotine ljudi vseh slojev. Z njimi so potonile vse njihove sanje. Naravne sile so

lo v bogate potnike iz prvega razreda, ki so se odpravili na izletniško popotovanje, pa tudi v tiste bolj ubožne iz drugega in tretjega razreda, ki so se namenili v Ameriko, da bi tam mogli uresničiti svoje sanje po boljšem življenju. Dramaturško dobro skan scenarij s središčnim igralcem povezovalcem-kapitanom, z zborovskimi trenutki vkrcavanja na ladjo, ko se igralci, ogovarjajoč gledalce, iz dvo-

nega življenje. Res škoda, da nista bili režiserjevo vodilo pristnost izražanja čustev in čim bolj prodorna igra. Uprizoritev, prepredena z dobro izbrano glasbo, odigrano v živo, in poetičnimi plesnimi trenutki, odlikujejo zelo natančno odbrani in izdelani stilni kostumi, odražajoči modne vzgibe iz začetka dvajsetega stoletja in razlike med družbenimi sloji. Zanje je poskrbel Snežica Černič s po-

takrat pokazale človeku in njegovi ošabni vsevednosti, da je kljub napredku v znanosti in tehniki le ubogi človeček, ki jih ne more tako zlahka obvladati in zagospodariti nad njimi. Zgodbo o tej prvi in zadnji vožnji Titanica in o strahotni nesreči, ki je kar nekajkrat zaživela na filmskem platnu, so skušali na čim bolj realističen način prikazati na odskih deskah mladi poklicni igralci in ljubiteljski igralci raznih skupin iz naše dežele v koprodukciji predstavi združenja Terzo Teatro iz Gorice in Ana'-Thema Teatro, nuova compagnia di teatro d'arte, v predstavi *Titanic*, ki jo je režiral mladi režiser Luca Ferri. Predstava je predpremiero doživela v gorškem gledališču Verdi v soboto, 1. decembra 2012. Nad štirideset igralcev se je živje-

rane povzpenejo na oder, v izvirno zasnovani stilizirani, simbolični podobi ladijskega krova in z osvetlitvijo posameznih nastopajočih oseb ali družinskih članov je žal kvarila pretežno nenaravna igra nastopajočih. Zborovski deli so bili preveč kričeči, nepristni, le redkokakšen igralec je svoj lik orisal bolj pristno, manj izumetničeno, brez pretiravanja in afektiranosti. Tudi najbolj dramatični trenutki so bili prepolni kričavega vpitja. Pogrešali smo več čustvenega naboja, tisočere odtenke občutkov, ki so polnili duše potnikov, ko so z radostjo in upanjem v boljšo usodo stopali na ladjo in ko so z grozo ugotavljali, da jim bosta potapljaljoča se ladja in voda, ki je vanjo neusmiljeno vdiral, za zmeraj odnesli, kar ima človek najbolj dragoce-

močjo Gianne Blason. Černičeva, ki jo dobro poznajo v slovenskih in italijanskih ljubiteljskih gledaliških krogih na Goriškem, pa tudi dlje v furlanskih gledaliških sredinah, vselej zelo skrbno in s pikološko nadrobno izbiro in usklajuje vse kostumske detajle, ki zaobjemajo tudi pričeške, torbice, kovčke ... in vse ostale drobne rekvizite, ki pripomorejo k celotni dovršenosti kostumske podobe. Zelo dobro zasledena Verdijeva dvorana, v kateri smo opazili tudi nekaj slovenskih gledalcev, je s ploskanjem pokazala - očitno ozirajoč se na vloženi trud vseh, ki so izoblikovali predstavo -, da je navdušeno sprejela ta širokoptezni odski podvig, ki je ali bo še doživel ponovitve na Videmskem.

IK

Poslušajmo ... z branjem

Michael Buble' - Christmas (Reprise, 2011)

No, pa se je nogavica leta spet obrnila naokrog in že smo v času pričakanja Božiča. Tokrat nerad govorim o božičnem času, kajti Božič in veselje novega, svetega rojstva nista vezana na prodajne statistike in decembrsko nakupovalno mrzlico. Če gremo v tej smeri dalje, bodo čez nekaj let izložbe "božično" opremljali že avgusta, da bi v trgovsko mrežo le "ujeli" čim več unovčljivih čustev, ki smo jih ljudje tako potrebni

in ki jih imajo "za božiče" vsi polna usta. Božič praznujemo (in vedno ga bomo praznovali) 25. decembra, božično vzdušje, kot čas dobrote, solidarnosti, sočustvovanja in družine, pa bi tako in tako moralo vladati v celotnem sončnem letu. Morda bi rešili marsikateri osebni in svetovni nesporazum. Približajmo se obrti glasbenega kovaštva s predvidljivo potezo. Božična plošča, ki jo je "lep" pevec Michael Buble' izdal lansko leto, resda ne bo zadovoljila zvočnih upornikov in avantgarde radikalnih improvizatorjev, a veste kaj? Ne zavidam jim: brezkompromisno iskanje novosti, napredka in neponovljivosti je tudi v glasbi dvorezen meč. Po eni strani prebija dolčas rutine, po drugi pa je slaboviden in predvsem nepošten do vrhuncem "klasične" tradicije. Zanje je staro slabo, pa ni tako: nihče me ne bo prepričal, da Sikstinska kapela, palača Potala v Lhasi, Chauvetova jama v francoskem departmaju Ardèche ali tesalske Meteore niso

čudo človeštva, s katerimi se tudi mi, nadaljevalci človeškega rodu, spoštljivo dotikamo neba.

Kaj naj torej prepevamo s sorodniki, ko gremo v gozd po mah in na podstrešje po jaslice in košare z okraski? Dovolite nam, da si živizgamo božične pesmi! Mislim, da ima vsaka družina svojo, izbrano božično melodijo. Za decembrske obveznosti ob ognjišču vam letos predlagam le enkrat rabljeno Bubljevo ploščo, ki se balzamično loteva mednarodnih zimzelenčkov za konec leta. V 52 minutah se boste spravili s svetom, se posmejali otroku, pripravljali darila, krasili dnevno sobo, vohali slaščice ali vročo enolončnico ter se ogledovali skozi zarošeno okno. Prav je, da boste pomislili na vse (in veliko jih je), ki si tega blagostanja ne morejo privoščiti in ki s praznim trebuhom s težavo čutijo praznike. Kanadskemu zvezdniku je uspelo sestaviti glasbeno kuliso, ki prepričano zagovarja to, kar je. Je

nevpadljiv in klasičen v interpretaciji, legendarnim ameriškim melodijam pa dodaja lahkotnost in uravnoveženost simfoničnih okusov. Kar ne moremo ne slediti refrenu pesmi Jingle bells (cin cin cin), ne prepoznati uspešnice Mariah Carey All I want for Christmas is you, zadržati nasmeška ob skladbi It's beginning to look a lot like Christmas, si voščiti ob Have yourself a merry little Christmas, se osrečiti z White Christmas ali Silent night. Zavrtite jih in... srečno iz srca!

Jernej Šček

Pismo mojemu predsedniku

Spoštovani predsednik Borut Pahor!

Neodvisno od najine različne politične pripadnosti si z dnem izvolitve postal tudi moj predsednik, za razliko od tvojega predhodnika dr. Danila Türka, ki ga kot takega nisem priznaval iz razlogov, o katerih čvokajo že vrabci na stehi in jih ne mislim pogrevati. V moji širši družini smo v prvem krogu kot odločni podporniki pomladi, sicer brez upa zmage, glasovali za dr. Milana Zvera, a smo kljub temu tvojo zmago proslavili s šampanjcem in izobešenjem zastave. Sam pa sem Zveru na njegovi prvi volilni konvenciji v Izoli posvetil s strani publike zelo toplo sprejet prispevek. Kot se spodobi, te bom odslej naslavljaj z "gospodom predsednikom", vendar dovoli mi, da te v tem pismu tikam. Ne zato, ker sem precej starejši od tebe, ampak zaradi tega, ker bom v njem spregovoril o povsem človeških stvareh, o katerih se ljudje najlažje pomenijo neposredno, tovariško, brez odvečnih etiket, in ne dvomim, da je to tudi tebi blizu.

Ko si dan ali dva po predčasni parlamentarni volitvah svetoval svoji stranki, naj ne vstopa v koalicio z Zoranom Jankovićem in naj pomaga oblikovati novo vlado ter podpre neodložljive reformne ukrepe, sem v različnih medijih iskreno pozdravil to tvojo pogumno držo, s katero si se na levici, po Kavčiču, kot prvi uprli diktom mračnega rdečega političnega zakulisja. Dejal sem, med ostalim, da si s tem, prvič, rešil svoje, s strani kritik botrov poeptano človeško dostojanstvo, ko so te najprej ustoličili in se ti potem, ko si zapadel v veliko človeško stisko, odrekli ter pustili v občestnem jarku. Pri tem niso bili sposobni doumeti, da zadani udarci in storjene krivice pravega človeka lahko samo okrepijo in se potem dvigne močnejši kot prej. In, drugič, si nas navdal z upanjem, da bomo morda le našli moč in način, da strnemo vrste in se izvlečemo iz godlje, v katero smo zabredli. Zapisal sem tudi, da bodo ljudje to tvojo držo nagradili, kar se je kasneje tudi zgodilo. Tako si kljub neuspešnemu vladnemu mandatu, mnogim storjenim in priznanim napakam ter preži-

vetim krivicam, tudi s pomladne strani, vstal močnejši, samosvoj in nikomur ničesar več dolžan, ter stopil na pot, ko boš pred težkimi odločitvami lahko prisluhnil predvsem globini in tišini svojega notranjega miru, katerega glas je, kot si nam lepo dejal ob soočenju s Türkoma, tvoja najljubša glasba.

Tik pred volitvami pa sem prav tako v tekstu, objavljenem v več medijih, zapisal, med ostalim, da bi te v primeru, ko bi se ob Türkoma tudi ti prebil v drugi krog, morali vsi trezni volivci z leve in pomladne strani podpreti, kar se je potem tudi v veliki meri zgodilo. Kajti bil sem prepričan, "da bi daleč presešel

politike ter moralne krize kot tudi zaradi tega, ker nekajkrat že poražene sile naše mračne machiavelistične preteklosti, kot kažejo ravnokar naščuvane slovenske ulice, ne bodo še obmirovale, saj so zanje v igri velike stave. Skupaj s pomladniki si že in boš odslej še bolj tudi ti njihova tarča. Zato kot prvo najprej ustavi svojega dovčerajšnjega strankarskega šefa dr. Igorja Lukšiča, ki na valovih tvoje izgarane in ne njegove zmage ter ob trenutni nepopularnosti sedanje vlade pri reševanju napak prejšnjih garnitur vpije po predčasnih volitvah in se verjetno tudi vidi kot njihovega zmagovalca. Dopovej mu, da je družina, ki ji pripada, ravnokar izgubila ene, še kako pomembne volitve. Kajti to zmago si izbral ti, z delom stranke, ki ti je sledila, ter predvsem trezni volivci slovenske pomladi, ne pa Lukšič, za katerega sploh dvomim, da je glasoval zate, in tudi ne njegov zbežani in na vabilih Murgel vpreženi del SD-ja. Številne samovšečne in napihnjene sa-

leveliberalne mnenjske voditelje, sociologe, marketinške strokovnjake in druge dušebrižnike, s strici in tetami vred, ki jih mnogi njim podobni novinarji tako radi in prikimavajoče imajo v gosteh pri svojih omizjih in v vsakršnih studijskih in ki so se posmihali tvojim izjemnim naporom in volji do zmage, se tako radi nastavljal kameram ob svojem favoritu Türkoma ter se po njegovem volilnem porazu poskrili v mišje luknje, pa vljudo opozori, da so jim, ob mnogih drugih nedavnih lekcijskih, tudi te volitve dale vedeti, da so tudi oni zgolj navadna človeška bitja z vsemi svojimi slabostmi in omejitvami in predvsem gluhi za sleherno zdravo misel, ki ne zraste na njihovem zelniku. Če hočejo preživeti in resnično pomagati svoji domovini, se bodo morali odpreti prek pol stoletja na družbeni rob potisnjeni narodovi večini, kajti pri njej je največ zdravega naboja, ki lahko potegne naš voz iz blata. In ne dvomim, da bo to ponujeno roko tudi rada sprejela.

Milan Gregorič

levoliberalne mnenjske voditelje, sociologe, marketinške strokovnjake in druge dušebrižnike, s strici in tetami vred, ki jih mnogi njim podobni novinarji tako radi in prikimavajoče imajo v gosteh pri svojih omizjih in v vsakršnih studijskih in ki so se posmihali tvojim izjemnim naporom in volji do zmage, se tako radi nastavljal kameram ob svojem favoritu Türkoma ter se po njegovem volilnem porazu poskrili v mišje luknje, pa vljudo opozori, da so jim, ob mnogih drugih nedavnih lekcijskih, tudi te volitve dale vedeti, da so tudi oni zgolj navadna človeška bitja z vsemi svojimi slabostmi in omejitvami in predvsem gluhi za sleherno zdravo misel, ki ne zraste na njihovem zelniku. Če hočejo preživeti in resnično pomagati svoji domovini, se bodo morali odpreti prek pol stoletja na družbeni rob potisnjeni narodovi večini, kajti pri njej je največ zdravega naboja, ki lahko potegne naš voz iz blata. In ne dvomim, da bo to ponujeno roko tudi rada sprejela.

Milan Gregorič

Potovanje po skrivnostih vesolja

Uran, prvi planet, odkrit v moderni dobi

Prvi planet, ki so ga odkrili v moderni dobi, nosi ime po grškem bogu neba Uranu. Odkril ga je William Herschel marca 1781, misleč, da vidi komet.

Uran je kar dvakrat dlje od Sonca kot Saturn in prejema 400-krat manj svetlobe kot Zemlja. Njegova pot okrog Sonca traja približno 84 let, os vrtenja pa je zamaknjena za kar 98° od pravokotnice na ravnini kroženja. Zaradi tega se Uran vrti retrogradno - v nasprotni smeri kot večina planetov, kar smo videli že pri Veneri. Ta nepravilni položaj je verjetno posledica trka z večjim telesom v času nastajanja planeta. Večino podatkov in fotografij Urana in okolice, s katerimi danes razpolagamo, je posredovala sonda Voyager 2, ki je letela mimo planeta leta 1986.

Uranov premer znaša nekaj več kot 51.000 km in tehta kot 14,5 Zemelj. Njegov zunanji del je približno 5000 km debela atmosfera, sestavljena pretežno iz vodika, helija in metana, ki prispeva 10% mase. Plašč je verjetno tekoč in sestavljen iz vode, metana in amoniakovega ledu, jedro pa je kamnito, vendar ni znano, ali je trdno ali tekoče. Električni tokovi v plašču povzročajo tudi nastanek Uranovega magnetnega polja.

Zgornja plast atmosfere je na prvi pogled zelo enolična, saj je težko razločiti nežne pasove, ki potekajo vzporedno z ekvatorjem. Izrazitih atmosferskih struktur ni zaradi pomanjkanja notranjega izvora toplote. Zaradi šibkega Sončevega obsevanja določa atmosfersko dogajanje predvsem vrtenje planeta. Na Uranu obstaja zelo učinkovit mehanizem prenosa toplote, saj je v zunanji plasti atmosfere med poloma le stopinja razlike, kljub temu da je eden obrnjen proti Soncu, drugi pa 40 let v temi. Modra barva je posledica vpijanja svetlobe na ledenih kristalih metana.

Uran obdaja sistem prstanov, prav tako kot vse do sedaj omenjene plinaste velikane.

Vseh skupaj je 11 in so težko zaznavni, ker jih sestavljajo delci, bogati z ogljikom. Njihova velikost sega od centimetra do nekaj metrov. Prstani so široki od 1 do 13 km, debeli pa manj kot 15 km. Niso popolnoma okrogli in enakomerno široki, kar je naj-

Luna Ariel

brž posledica gravitacijskega vpliva majhnih lun, kot je Kordelija, ki krožijo znotraj prstanov. Prvih pet prstanov so nepričakovano odkrili leta 1977, z okultacijo (ko neko nebesno telo zakrije drugo, ki je bolj oddaljeno) neke zvezde. Hoteli so natančno izmeriti premer Urana, vendar preden je ta pokril zvezdo, je petkrat zamigotala, kar je pomenilo, da so jo zakrili prej neopaženi planetovi prstani.

Kot se za velike planete spodobi, ima tudi Uran svoje spremstvo lun. Do danes jih namreč poznamo 27. Pet največjih so astronomi odkrili pred prihodom sond. Ostale pa so odkrili sonda Voyager 2 in astronomi s sodobnimi metodami. Lune nosijo imena po likih Williama Shakespeara in Alexandra Popea. Že prej smo omenili luno Kordelijo, ki kroži po sistemu prstanov in sestavlja pastirski par z drugo, Ofelijo. Ti dve luni opravljata isto nalogo kot pastirske lune, ki smo jih opisali pri Saturnu.

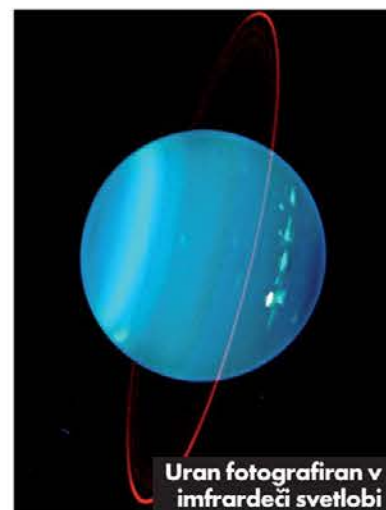
Prva večja Uranova luna, Miranda, ima premer 480 km in je bila odkrita leta 1946. Njeno površje je presenetilo znanstvenike, saj se na njem mešajo geološko starejše in mlajše pokrajine brez vidne logike. Za to obstajata dve

razlagi: prva pravi, da je Miranda zaradi silovitega trka razpadla in se kasneje zopet združila. Druga hipoteza pa govori, da se je geološki razvoj ustavil zelo zgodaj, preden so nastale njene plasti.

Leta 1851 je anglež William Lassell odkril dve skoraj enaki luni, ki imata premer nekaj več kot 1100 km. Prva, Ariel, ima od vseh lun najsvetlejšo in najmlajše površje. Kraterji na njej so majhni in površje preprejajo dolge, do 10 km globoke razpoke. Nastale so ob razširitvah skorje, njihovo dno pa je zalil led, ki je prišel izpod površja. Druga Lassellova luna, Umbiel, pa je pravo nasprotje prve. Njeno površje je temno in geološko staro, posuto s starimi kraterji in brez sledov preoblikovanja.

Največjo luno, Titanijo, s polovičnim premerom naše Lune, je leta 1787 odkril William Herschel in nosi ime po vilinski kraljici iz Shakespearove komedije Sen kresne noči. Površje te lune je posuto s kraterji in materialom, ki se je ob udarcu razletel po površini. Vidne so tudi razpoke, ki so verjetno nastale zaradi širjenja ledu, ko je zamrznila voda pod površjem.

Zadnja velika luna, Oberon (po vilinskem kralju, soprogu Tita-

Uran fotografiran v imfrardeči svetlobi

nije), je nekoliko manjša od prejšnje in je prva Uranova luna, ki jo je odkril Herschel. Njeno ledeno površje prekrivajo stari kraterji. Največji, Hamlet, ima premer približno 300 km. Vidne so pa tudi nekaj kilometrov visoke gore.

Andrej Brešan

Kriza je vidna prav povsod!

Prodaja avtomobilov v EU in Sloveniji še upada

Prodaja avtomobilov v Evropi še naprej upada. Novembra je bilo v EU registriranih 10,3 odstotka manj novih avtomobilov kot v novembru lani. V prvih 11 mesecih je padec v primerjavi z enakim lanskim obdobjem 7,6-odstoten. Še večji upad prodaje avtomobilov beleži Slovenija. V Sloveniji je bilo novembra registriranih 3714 avtomobilov, kar je 11,8 odstotka manj kot novembra lani. V prvih 11 mesecih letošnjega leta pa je Slovenija beležila 16,3-odstotni padec prodaje avtomobilov; števila se giblje pri 46.159 registriranih novih jeklenih konjičkih, kažejo podatki Združenja evropskih avtomobilskih proizvajalcev (ACEA). V EU so medtem v združenju

zabeležili že 14. zaporedni mesec upada prodaje. V novembru je bilo v državah unije prodanih 926.486 avtomobilov, v prvih 11 mesecih pa 11,255 milijona. Med pomembnejšimi evropskimi avtomobilskimi trgi se je novembra zvišala le prodaja na britanskem, kjer je bilo prodanih dobrih 149.000 avtomobilov oz. 11,3 odstotka več kot v 11. lanskem mesecu. Za 3,5 odstotka se je medtem zmanjšala prodaja avtomobilov v Nemčiji, za 19,2 odstotka v Franciji, za 20,1 odstotka v Italiji in za 20,3 odstotka v Španiji. Najbolj se je sicer prodaja avtomobilov v novembru skrčila v Grčiji (-47,2 odstotka), sledila sta Romunija (-44,6 odstotka) in Ciper (-39,6 odstotka). Rast so poleg Velike

Britanije zabeležili še na Irskem (+13,5 odstotka), na Danskem (+8,5 odstotka) in na Madžarskem (+2,8 odstotka).

Podobna je slika za prvih 11 mesecev letošnjega leta. Med večjimi trgi je rast znova zabeležil le britanski (+5,4 odstotka), padce pa so beležili nemški (-1,7 odstotka), španški (-12,6 odstotka), francoski (-13,8 odstotka) in italijanski (-19,7 odstotka) avtomobilski trg. Največji je bil tudi v 11 mesecih padec na grškem avtomobilskem trgu (-40,5 odstotka), sledila sta portugalski (-37,4 odstotka) in ciprski (-22,2 odstotka). Največji rast prodaje avtomobilov pa so beležili na Madžarskem (+14,7 odstotka), v Estoniji (+14,3 odstotka) ter v že omenjeni Veliki Britaniji.

NOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.it
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstju: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.euTISK: Centro Stampa delle Venezia Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.itLETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493
PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrovOGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 18. decembra, ob 14. uri.

Doberdò e Savogna
Doberdob in Sovodnje

ZKB
1908 credito cooperativo del carso
zadružna kraška banka

*Vesel Božič
in srečno
Novo leto 2013!*